

IV

(Други актове)

ЕВРОПЕЙСКО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

СЪВМЕСТЕН КОМИТЕТ НА ЕИП

РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ

№ 318/05/COL

от 14 декември 2005 година

за закриване на официалната процедура за разследване, предвидена в член 1, параграф 2 на част I от протокол № 3 към Споразумението за надзор и Съд, относно освобождаванията от такси за документи и такси за регистрация във връзка със създаването на Entra Eiendom AS (Норвегия)

НАДЗОРНИЯТ ОРГАН НА ЕАСТ,

КАТО ИМА ПРЕДВИД СПЕДНОТО:

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Споразумението за Европейското икономическо пространство ⁽¹⁾, и по-специално членове 61—63 и протокол 26 от него,

I. ФАКТИ

1. Процедура и кореспонденция

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд ⁽²⁾, и по-специално член 24 и член 1 на част I от протокол № 3 от него,

С писмо от 22 май 2002 г. (Док. № 02-3856 D) органът поиска от правителството на Норвегия да представи съответната информация относно създаването на Entra Eiendom AS (наричана по-долу „Entra“), за да даде възможност на органът да прецени дали създаването на предприятието е в съгласие с правилата за държавните помощи. Норвежките власти отговориха с писмо от Мисията на Норвегия към Европейския съюз от 25 юни 2002 г., с което препращат писмо от 20 юни 2002 г. от Министерството на труда и държавната администрация, и двете получени и регистрирани от органа на 26 юни 2002 г. (Док. № 02-4850 A).

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Насоките на органа ⁽³⁾ относно прилагането и тълкуването на членове 61 и 62 от Споразумението за ЕИП,

КАТО ИЗИСКВА от заинтересованите страни да представят техните коментари съгласно цитираните по-горе разпоредби ⁽⁴⁾ и като взе предвид техните коментари,

⁽¹⁾ Наричано по-нататък Споразумение за ЕИП.

⁽²⁾ Наричано по-нататък Споразумение за надзор и съд.

⁽³⁾ Процесуални и материалноправни норми в областта на държавните помощи (Насоки за държавните помощи), приети и издадени от Надзорния орган на ЕАСТ на 19 януари 1994 г., публикувани в Официален вестник L 231, 3.9.1994 г. Насоките за държавните помощи са достъпни на уебсайта на Надзорния орган: www.efta-surv.int

⁽⁴⁾ Решение №: 132/04/COL. Решението за откриване на официална процедура за разследване беше публикувано в ОВ С 319, 23.12.2004 г., стр. 17 и в Притурка № 64 на ЕИП на същата дата, стр. 46. Решението може да бъде намерено и на страницата на Надзорния орган: http://www.efta-surv.int/fieldsowork/fieldstateaid/stateaidregistry/sadecinor04/132_04_entra.DOC

С писмо от 10 октомври 2002 г. (Док. № 02-7036 D) органът поиска допълнителна информация относно, по точка 1, освобождаването от такси за документи и такси за регистрация, свързани с промяната на собствеността на недвижими имоти, и по точка 2, приспадането от оценената стойност въз основа на специални условия за прекратяване. Норвежките власти представиха допълнителната информация с писмо от Мисията на Норвегия към Европейския съюз с дата 14 ноември 2002 г., с което препращат писмо от Министерството на търговията и промишлеността от 7 ноември 2002 г., и двете получени и регистрирани от органа на 14 ноември 2002 г. (Док. № 02-8219 A).

С факс от Министерството на търговията и промишлеността от 9 декември 2002 г., получено и регистрирано от органа на същия ден (Док. № 02-8912 А), правителството на Норвегия поиска органът да представи своите заключения по делото относно създаването на Entra. С писмо от 17 декември 2002 г. (Док. № 02-9062 D) до Мисията на Норвегия към Европейския съюз органът информира властите на Норвегия, че той би могъл да прекрати тази част от делото, която се отнася до приспадането от оценената стойност въз основа на специални условия за прекратяване в зависимост от предоставянето на допълнителна точно определена и подробна документация, отнасяща се до този въпрос.

Тази подробна информация беше предоставена с факс от Министерството на търговията и промишлеността от 23 януари 2003 г., получен и регистриран от органа на 23 януари 2003 г. (Док. № 03-424 А). С писмо до Мисията на Норвегия към Европейския съюз от 31 януари 2003 г. (Док. № 03-588 D) органът информира властите на Норвегия, че – тъй като вероятно не става дума за помощ – той „няма да повдига възражения към извършената оценка на стойността в началното салдо на недвижимите имоти, които са прехвърлени от норвежката държава на Entra Eiendom AS“. Все пак органът подчерта, че това изложение не засяга въпроса с таксите за документи и таксите за регистрация.

С писмо от 2 април 2003 г. (Док. № 03-1827 D) органът още един път разгледа въпроса за освобождаването от такси за регистрация и акцизи и поиска от властите на Норвегия да предоставят допълнителна уточняваща информация. С писмо от Мисията на Норвегия до Европейската мисия от 5 юни 2003 г., с което се препраща писмо от Министерството на търговията и промишлеността от 4 юни 2003 г., и двете получени и регистрирани от органа на 10 юни 2003 г. (Док. № 03-3631 А), беше предоставена допълнителната информация.

На 16 юни 2004 г. органът взе решение да открие официална процедура за разследване (Док. № 132/04/COL). Решението за започване на официалната процедура за разследване беше публикувано на 23 декември 2004 г.

С факс от 13 август 2004 г. (Факт № 290206) и писмо от Мисията на Норвегия към Европейския съюз от 17 август 2004 г., получено и регистрирано от органа на 18 август 2004 г. (Факт № 290456), норвежките власти поискаха едномесечно удължаване на крайния срок за представяне на коментари.

С писмо от 17 август 2004 г. (Факт № 290305) органът прие да удължи крайния срок с един месец.

С факс от 16 септември 2004 г. (Факт № 292867) и писмо от Мисията на Норвегия към ЕС от 20 септември 2004 г., с което

се препраща писмо от Министерството на търговията и промишлеността от 16 септември 2004 г., получено и регистрирано от органа на 21 септември 2004 г. (Факт № 293392), норвежките власти представиха коментарите си относно решението за започване на процедурата. Норвежките власти заключиха, че освобождаването от такси за документи и такси за регистрация, предвидено в рамките на създаването на Entra, не представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

Органът не получи коментари относно решението за започване на процедурата от други заинтересовани страни в рамките на едномесечния срок след публикацията в *Официален вестник на Европейския съюз*.

С писмо от 4 май 2005 г., получено и регистрирано от органа на 9 май 2005 г. (Факт № 318691), правната фирма Selmer, която представлява Entra, представи коментари относно решението на органът да започне официална процедура за разследване (вж. точка 3.4 по-долу).

Случаят беше обсъден на среща в Осло на 19 май 2005 г. на представители от различни министерства на Норвегия и представители на органа.

С факс от Министерството на модернизацията от 26 юли 2005 г. (Факт № 327938) и писмо от Мисията на Норвегия към ЕС от 1 август 2005 г., получено и регистрирано на 3 август 2005 г. (Факт № 329110), с което се препраща писмо от 30 юни 2005 г. от Министерството на търговията и промишлеността, норвежките власти предоставиха допълнителна информация относно въпроса дали освобождаването представлява икономическо предимство за Entra. Заключението на Министерството на търговията и промишлеността беше, че освобождаването не представлява предимство за Entra.

2. Създаването на Entra

2.1. Предложение за създаване на дружество с ограничена отговорност

Правителството на Норвегия представи реорганизацията на един обществен орган — Дирекцията за обществено строителство и собственост („Statsbygg“) — и създаването на Entra на 4 юни 1999 г.⁽¹⁾ На същата дата правителството представи специален закон за преобразуването на части от дейността, свързана с недвижимите имоти на Statsbygg, в дружество с ограничена отговорност за разрешаването на някои преходни въпроси във връзка с преобразуването и създаването на Entra⁽²⁾. Параграф 3 от този закон (наричан по-долу

⁽¹⁾ „St prp nr 84 (1998-99) Om ny strategi for Statsbygg og etablering av Statens utleiebygg AS“. Първоначалното име на компанията беше „Statens utleiebygg AS“. По-долу „Entra“ се използва за Entra Eiendom AS and Statens utleiebygg AS.

⁽²⁾ „Ot prp nr 83 (1998-99) Om lov om omdanning av deler av Statsbyggs eiendomsvirksomhet til aksjeselskap“. Закон № 11 от 18 февруари 2000 г.

„оспорвания акт“) постановява, че пререгистрацията в регистъра на недвижимите имоти и в други публични регистри трябва да се извърши под формата на промяна на името. Вследствие на това Entra не беше задължена да заплати такси за документи и такси за регистрация, но въпреки това стана носител на правото на собственост в регистъра на недвижимите имоти.

Statsbygg е административен орган („Forvaltningsbedrift“), който отговаря пред Министерството на модернизацията. Statsbygg действа от името на правителството на Норвегия като управител и съветник по въпросите на строителството и недвижимите имоти и предлага помещения на правителствени организации. Statsbygg продължи дейността си и управлението на недвижимите имоти, които не бяха прехвърлени на Entra. Statsbygg понастоящем управлява площ от около 2,2 милиона квадратни метра в Норвегия и в чужбина. Портфейлът от недвижимо имущество се състои от офис сгради, училища, жилищни сгради и такива със специално предназначение в цялата страна, посолства и резиденции извън Норвегия. Годишният бюджет за строителство е приблизително 2,3 милиарда норвежки крони (NOK) (около 288 милиона EUR). Statsbygg има 669 служители (октомври 2005 г.)⁽¹⁾.

В Законопроект „St.prp. nr. 84“ (1998–1999) се постановява *inter alia*, че целта на реорганизацията е да уточни различните роли на Statsbygg и да постигне по-ефикасно използване на сградите, които са собственост на държавата. За да се осигурят по-добри рамкови условия за тази част от дейността на Statsbygg, която е в конкуренция с други частни предприятия, сградите, които се използват на конкурентния пазар („konkurrenseutsatte bygg“), трябваше да бъдат разграничени от сградите със специално предназначение и да станат част от нов портфейл от недвижимо имущество, притежаван от Entra. Правителството посочи, че на един по-късен етап може да се разгледа възможността част от компанията да бъде продадена на частния сектор.

Entra съдържа следната клауза за целите в своя регламент: „основната цел на компанията е да осигурява помещения за държавните агенции. Компанията може да притежава, закупува, продава, да управлява и да се разпорежда с недвижимите имоти и да осъществява други дейности във връзка с това. Компанията може също така да притежава дялове или собственост и да участва в други компании, които осъществяват дейности като споменатите в предното изречение“ (неофициален превод на органа).

2.2. Начално салдо на Entra

В предложението, представено пред парламента, правителството на Норвегия излага основните принципи, които стоят зад прехвърлянето на активи на новото предприятие. Не бяха направени заключения по отношение на действителната стойност на активите, подлежащи на прехвърляне. По-скоро беше заявено, че този въпрос предстои да се разгледа на един по-късен етап, както е записано, че: „*окончателният вариант на началния капитал на компанията ще бъде представен в бюджета за 2000 г.*“⁽²⁾. Не беше и установена специална методология за определянето на тази стойност.

През периода от 4 юни 1999 г. до приемането на окончателната оценка с кралски указ от 22 юни 2000 г. стойността на активите, подлежащи на прехвърляне, беше подложена на щателно изследване. Целта беше да се определи точната стойност на сделката съгласно принципите на Предложение № 84 (1998–1999) за прехвърляне на активите. Бяха разгледани няколко метода и хипотези за получаване на крайната цена.

Първо, Statsbygg поиска независимият консултант Catella Eiendom Consult AS (CEC) да извърши оценката на недвижимото имущество, подлежащо на прехвърляне. Тази оценка беше извършена съгласно рамката за оценяване на Норвежката асоциация на оценителите и контролорите (NTF), посредством оценяване на всеки имот и след това сумиране на оценките на отделните имоти за получаване на крайната стойност на портфейла. Полученият резултат беше 3 852 110 000 норвежки крони. По-късно тази стойност беше проверена от Норвежката асоциация на оценителите и контролорите (NTF), които стигнаха до заключение, че получената стойност е приемлива, но оценена предпазливо.

Второ, Statsbygg направи собствена оценка на активите. Тя беше извършена съгласно друга методология. Statsbygg използваша дисконтирани парични потоци за общия портфейл като основа за изчисленията, вместо да разгледа всеки един имот като отделна сума, която да се прибави към общата сума. Полученият резултат беше 3 137 500 000 норвежки крони.

Трето, Министерството на администрацията също извърши оценка въз основа на същите принципи като Statsbygg, но при различни предположения. Полученият резултат беше 3 337 500 000 норвежки крони.

Маржът между най-високата и най-ниската оценка на този етап беше 714 610 000 норвежки крони или разлика от 22 %, съотнесена към най-ниската предположена цена. Без да се навлиза в повече подробности, трябва да се спомене, че използваните методи се различават съществено. Същата констатация беше направена и при независимия одит, осъществен от PricewaterhouseCoopers (PWC), при който бяха оценени горните три стойности.

В оценката си PWC заключиха, че като се имат предвид сериозните методологични различия, едно детайлно сравнение между трите оценки би представлявало едновременно сложна за изпълнение задача и преди всичко без голяма полза. Те заключиха: „*по наше мнение и трите стойности са в рамките на един разумен диапазон*“. По-нататък PWC наблегнаха на това, че получаването на точни цифри, които биха били приети като „вярна“ стойност, е било невъзможно. По-скоро тази цена би била предмет на договаряне между страните и следователно би варираща в зависимост от направените предположения.

⁽¹⁾ Източник: <http://www.statsbygg.no/english/>

⁽²⁾ Неофициален превод на органа.

Четвърто, Министерството взе решение да направи нова оценка на стойността. След подробно обсъждане на въпроса дали фактът, че правителствените агенции могат да прекратят договорите си за наем с 12-месечно предизвестие, би повлиял върху пазарната стойност на недвижимите имоти, тяхната стойност беше определена на 2 837 550 000 норвежки крони. Тази стойност беше предоставена на Stortinget ⁽¹⁾ във връзка с държавния бюджет за 1999–2000 г. Все пак предложението запазваше на правителството правото да направи окончателни корекции.

Пето, правото да коригира окончателния баланс беше упражнено от Министерството, което, след като коригира *inter alia* някои от договорите за наем на Entra, като по този начин отново промени изходните данни на модела, получи по-висока стойност. С кралски указ стойността на окончателния вариант на началното салдо беше определена на 3 222 871 000 норвежки крони.

Този процес е обобщен по-долу. Както може да се види, предлоденият диапазон на стойностите варира от 3 852 110 000 норвежки крони до 2 837 550 000 норвежки крони. Разликата от 1 014 560 000 норвежки крони или 35,8 % спрямо най-ниската цена може да бъде обяснена от различията в приложената методология, както и от първоначалните предположения при различните модели.

Оценка от Catella Eiendoms Consult (CEC) ⁽¹⁾	NOK 3 852 110 000
Препоръка на Statsbygg	NOK 3 137 500 000
Оценка на Министерството	NOK 3 337 500 000
Преоценена стойност на министерството, дължаща се на условията за прекратяване ⁽²⁾	NOK 2 837 550 000
Окончателно начално салдо ⁽³⁾	NOK 3 222 871 000

⁽¹⁾ „Porteføljeverdning konkurransebyggene Statsbygg“. Писмо до Statsbygg от 10.8.1999 г., съдържащо оценките на CEC.

⁽²⁾ „St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 (1999-2000) Om etablering av Statens utleiebygg AS“.

⁽³⁾ „Statens utleiebygg AS — Fastsettelse av åpningsbalanse og endelige bevilgninger til egenkapital og lån“. Kongelig resolusjon av 22.6.2000.

Окончателното начално салдо беше определено въз основа на дисконтиран паричен поток от общия портфейл, какъвто беше използван в първоначалната препоръка на Statsbygg, но на базата на определени промени в предположенията.

Entra първоначално беше създадена като „минимална“ компания на основата на парични вноски. Впоследствие, имуществото, капитал и персонал (активи и пасиви) бяха прехвърлени от държавата на Entra в замяна на издаване на акции, считано от 1 юли 2000 г. Притежанието и правото на собственост върху

⁽¹⁾ „St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 (1999-2000) Om etablering av Statens utleiebygg AS“.

въпросните недвижими имоти бяха прехвърлени от норвежката държава на Entra и регистрирани на името на Entra. Въз основа на акта за създаване на Entra не бяха платени нито такси за документи, нито такси за регистрация. Компанията е дружество с ограничена отговорност, 100 процента собственост на норвежката държава.

Компанията (групата ⁽²⁾) имаше оперативни доходи от 1 072 милиона норвежки крони (около 128 милиона EUR ⁽³⁾) през 2004 година и печалба без данъците от 134 милиона норвежки крони (около 16 милиона EUR). Консолидираният капитал на групата (отчетна стойност) към 31 декември 2004 г. беше 1 288 милиона норвежки крони (около 154 милиона EUR). Към края на годината портфейлът от недвижими имоти на групата (отчетна стойност) беше 8 768 милиона норвежки крони (около 1 047 милиона EUR). Към 31 декември 2004 г. Entra имаше 133 служители. Общият портфейл от недвижими имоти се състои от 110 недвижими имота, възлизащи приблизително на 900 000 m² ⁽⁴⁾.

Според норвежките власти изчислените чрез симулация акумулирани такси за документи възлизат на 80 571 775 норвежки крони, а платимите такси за регистрация се изчисляват на сумата от 147 300 норвежки крони (150 недвижими имота * 982 норвежки крони), или общо 80 719 075 норвежки крони (около 9,87 милиона EUR) ⁽⁵⁾.

3. Оценка на правителството на Норвегия за това дали освобождаването от такси за документи и такси за регистрация е в съответствие с разпоредбите на Споразумението за ЕИП относно държавните помощи

3.1. Оценка на правителството, представена във връзка със създаването на Entra

В Предложение № 84 (1998–1999), глава 7.6.1 се дава оценка на правителството на Норвегия по въпроса дали освобождаването от гербовия налог и таксите за регистрация е в съгласие с разпоредбите за държавните помощи на Споразумението за ЕИП. Текстът гласи следното (неофициален превод на органа):

„Следващият въпрос, който възниква, е дали компанията може да бъде освободена от задължението да регистрира прехвърлянето на правото на собственост от Statsbygg на Statens utleiebygg AS и по този начин да не заплати таксите за регистрация и акциза. Според Закона за съдебните такси глава 6 и член 7 от Закона за таксите за документи задълженията във връзка с регистрацията на документи, с които се прехвърля право на собственост, се плащат на хазната. Задълженията за заплащане на разходите следователно стават дължими само след като е извършено вписването в регистъра на недвижимите имоти. Плащането на акциза не се изисква при промяна на името в регистъра.

⁽²⁾ Групата се състои освен от Entra eiendom AS, от Entra Service AS, Universitetsgaten 2 AS, Biskop Gunnerus gate 14 AS, Instituttveien 24 AS, Entra Kultur 1 AS, Langkaia 1 AS, Kr Augustgate 23 AS, Nonnen utbygging AS and Krambugt 3 AS. Източник: годишен доклад за 2004 г. Вж. http://www.entraeiendom.no/files/Entra_Eiendom_Arsrapport_2004.pdf

⁽³⁾ Среден обменен курс за 2004 г.: 1 EUR = 8,3715 NOK.

⁽⁴⁾ Източник: годишен доклад на Entra за 2004 година.

⁽⁵⁾ Обменен курс към 30 юни 2000 г.: 1 EUR = 8,1815 NOK.

Министерството счита, че далеч не е сигурно, че разделянето на собствеността между държавата и Statens utleiebygg AS предполага прехвърляне на правото на собственост, което трябва да бъде отразено в регистъра на недвижимите имоти. Изглежда поестествено това положение да се разглежда като организационна промяна в портфейла с недвижимо имущество на държавата, в която държавата си запазва регистрираните права по отношение на недвижимостите. Не става дума за прехвърляне на право на собственост, а просто за промяна на името в регистъра. Една от последиците на това положение е, че не изисква заплащане на акциз. Следователно компанията не е задължена да заплати такси за регистрация и акциз. Все пак Министерството в отделно предложение до Odelsting предлага освен това пререгистрацията във връзка с организационните промени да се осъществява само като промяна на името. По отношение на регистъра на недвижимите имоти това предполага, че няма нужда от прехвърляне на правото на собственост. Разпоредбата предполага, че със сигурност няма да има нужда от прехвърляне на право на собственост. Предложението съответства на правилата, предвидени във връзка с други преобразувания на притежавани от държавата предприятия (вж. за справка Закон № 45 от 24 юни 1994 г. за създаването на Televerket като дружество с ограничена отговорност и член 73 от Закон № 65 от 22 ноември 1996 г. за създаването на държавна пощенска компания). Въпросът е дали тази практика води до различно положение по отношение на конкуренцията за държавните дружества с ограничена отговорност в сравнение с частните юридически лица, които отделят част от тяхната дейност, свързана с недвижимо имущество, в дружество с ограничена отговорност, което притежават изцяло.

Надзорният орган на ЕАСТ (ESA) публикува насоки за приложението на правилата за държавните помощи, предвидени в член 61 от Споразумението за ЕИП, във връзка с финансови трансакции между обществени предприятия и властите (вж. Насоки относно държавните помощи, глави 19—20). Основният критерий за оценка за това дали съществува държавна помощ или не съгласно тези насоки е така наречения „принцип на частен инвеститор в пазарна икономика“. Това означава, че държавата в своите икономически мерки трябва да действа по начин, по който би постъпил един частен инвеститор в същото положение по отношение на подобна или сравнима частна компания.

Отправната точка по смисъла на норвежкото законодателство е, че прехвърлянето на право на собственост от един правен субект на друг трябва да бъде регистрирано, за да има сила по отношение на трети лица. Следователно частните инвеститори още от самото начало са задължени да регистрират прехвърлянето на правото и да заплатят гербовия налог. Подобна отправна точка предполага, че дружество с ограничена отговорност, чийто собственик е държавата, има същото задължение да регистрира прехвърлянето на правото на собственост от държавата.

От друга страна, малко вероятно е един разумен инвеститор да избере решение, при което, във връзка с отделянето на част от предприятието, което се занимава с недвижими имоти, да регистрира прехвърляне на правото на собственост, действие, което би му наложило заплащането на акциз. Тъй като едно такова прехвърляне на правото на собственост би струвало скъпо на

предприятието, трудно е да се предположи, че един разумен инвеститор би се спрял на такова решение. По-вероятно е той да избере решение, с което да избегне плащането на такси, например като запази правото на собственост на компанията майка или като създаде холдингова компания. Държавата няма тези възможности. Когато държавата реши да стане участник на пазара, за нея е по-удобно да отдели тази част от бизнеса и да го организира в самостоятелна компания. От това следва, че държавата е в положение, при което трябва да прехвърли собствеността върху друго юридическо лице. Това подкрепя довода, че регистрацията на прехвърлянето на права не е в противоречие с правилата за държавна помощ.

Следователно Министерството трябва да приеме, че освобождаването от изискването за регистрация на прехвърлянето на права няма да постави Statens utleiebygg AS в различно конкурентно положение от това на един частен инвеститор на пазара. Освобождаването не се разглежда като противоречащо на Споразумението за ЕИП.

Освен това, общоприета презумпция е, че оценката на стойността на недвижимото имущество, което трябва да бъде прехвърлено на Statens utleiebygg AS, се прави по пазарни стойности, както и това, че евентуални бъдещи прехвърляния на капитал от държавата се осъществява по същия начин, по който един частен инвеститор би направил вноски към предприятието.“

3.2. Аргументи, представени от норвежките власти, преди органът да вземе решение за започване на официално процедура за разследване

С писмо от 20 юни 2002 г. Министерството на труда и държавната администрация предостави информация относно рамковите условия за Entra и за съставянето на нейното начално салдо. Министерството описа метода на паричните потоци, използван за оценка на общата стойност на портфейла от недвижимости, и заяви, че този метод е използван „защото той по-добре отговаря на изискванията на Предложение № 84 към Storting (1998-99) да осигури на компанията рамкови условия на равнопоставеност с другите играчи в същия отрасъл“. Писмото не уточни дали и по какъв начин и до каква степен неплащането на акциза се е отразило върху началното салдо. То не коментира също така дали параграф 3 от оспорвания акт изисква освобождаването от задължението за плащане на акциз да се компенсира с увеличение на оценката на портфейла, съответстващо на сумата, която би следвало да се заплати, ако регистрацията в регистъра на недвижимите имоти е считана за промяна на титуляра на правото на собственост, а не за промяна на името.

С писмо от 7 ноември 2002 г. Министерството на търговията и промишлеността разви в подробности довода, който вече беше представен в рамките на подготвителните работи, че частните инвеститори биха могли да изберат решения, при които се избягва формалното прехвърляне на собственост, и по този начин се избягва заплащането на таксите за документи и

таксите за регистрация. Тъй като регистрацията на прехвърляне на право на собственост не е задължителна, предприятията биха могли, независимо дали са частни или обществени, законно да избегнат таксите за документи и таксите за регистрация, като просто не регистрират прехвърлянето на право на собственост. Оставянето на правото на собственост на първоначалния титуляр представляваше риск за новия собственик да не бъде снет за „добросъвестен притежател“ спрямо трети страни. Все пак този риск можеше да се премахне с регистрирането на „ограничение на правото на собственост“. Регистрирането на декларация за ограничението на правото на собственост не изключваше риска от погасяване на правата на законния правоприменик на недвижимото имущество на длъжника поради банкрут или завеждане на съдебно производство от страна на кредиторите. Според норвежките власти този метод е широко използван от частни предприятия, особено между свързани страни.

По мнението на Министерството един частен собственик на Statsbygg най-вероятно би разделил Statsbygg на части без освобождаване от задължението за заплащане на таксите за регистрация или акциза. Този метод не представлява реалистичен вариант в конкретния случай на създаването на Entra. Това се дължи *inter alia* на пречки, произлизащи от факта, че Statsbygg подлежи на обществен и политически контрол. Методи като задържане на правото на собственост върху недвижимите имоти на името на Statsbygg биха довели до това, че Entra била зависима от одобрението на обществен орган за трансакции, засягащи недвижимите имоти. Ако правото на собственост върху недвижимите имоти остане на името на Statsbygg, това би означавало, че държавата е едновременно и наемател, и формален носител на правото на собственост върху същите имоти. Използването на такива методи по отношение на Statsbygg/Entra би размило разграничението между различните роли на двете юридически лица. Statsbygg е натоварен със задачата да притежава и да управлява обществени сгради с нетърговска цел, докато Entra осъществява търговска дейност.

В писмото от 7 ноември 2002 г. Министерството изтъкна също така и довод срещу приложението на член 61 от Споразумението за ЕИП, който не беше споменат в подготовителните работи, цитирани по-горе. Министерството повтори, че стойността на портфейла от недвижими имоти се основава на метода на „нетна капитализация“. Накратко, този метод предполага, че бъдещият паричен поток на имуществото (нетна сума на наемите от съществуващите договори плюс оценката на бъдещи нетни наеми след изтичане на съществуващите договори) е бил намален до настоящата стойност посредством фактор, който отчита изискването за съответния процент на възвращаемост. Този процент беше определен на 9,5 %, като той отразява базата за сравнение със сходни частни търговски оператори. Според Министерството, ако таксите за документи и таксите за регистрация е трябвало да бъдат платени, разходите биха били формирани като активи, докато стойността на недвижимите имоти би била съответно намалена. По този начин това не би намалило общия баланс на Entra или общата оценка на активите. Обратно, ако акцизът е бил включен без коригиране на стойността на недвижимите имоти, това би довело в резултат до „по-висока стойност на общите активи и в резултат до едва 9,1 % ниво на възвращаемост, което е доста под изискваното от Entra Eiendom AS ниво. Това би поставило Entra Eiendom AS в значително неблагоприятна позиция в сравнение с частните оператори“.

С писмо от 4 юни 2003 г. Министерството на търговията и промишлеността представи допълнителна информация и аргументи по отношение *inter alia* на мерките, предприети от частни предприятия. Освен това министерството повтори аргументите от писмото от 7 ноември 2002 г. относно това, защо то смята, че неплащането на задължението не влияе върху капиталовата структура на компанията, надеждността ѝ или общата ѝ стойност.

Като допълнителен трети аргумент в подкрепа на становището, че освобождаването от заплащане на акциза не представлява помощ, Министерството посочва така наречения „принцип на приемственост“ в законодателството на Норвегия. Министерството заявява, че този принцип е родово понятие за поредица правила, които предполагат, че придобиващото предприятие приема правното положение на прехвърлящата компания. Целта на принципа на приемственост е да улесни сливанията и разделянията на компаниите. Когато се прилага принципът на приемственост, се приема, че съществуващото правно положение на прехвърлящото предприятие продължава и по отношение на приемащото предприятие. Според Министерството приемствеността по отношение на задълженията за плащане на данъци и такси представлява важен аспект на този принцип. Наистина Законът за регистрацията, тълкуван в светлината на фирменото законодателство, предполага, че реорганизацията на частните дейности в много от случаите може да настъпи без изискването за плащане на такси за регистрация и такси за документи. На това основание министерството изтъква, че освобождаването е обща мярка, която не представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП. Точка 9 (Заклучение) от писмото от 4 юни 2003 г. гласи:

„Общата система по отношение на таксите за регистрация и таксите за документи е, че принципът на приемственост определя дали процесът на преобразуване, за частни и за обществени предприятия, може да бъде осъществен като промяна на името по отношение на *inter alia* правилата за заплащане на такси регистрация и такси за документи. Целта на този принцип на приемственост е да улесни осъществяването на сливания, разделяния и реструктуриране, считани за желани в социално-икономически план. Специалното законодателство и възстановяването на дължимите такси за документи в резултат от реорганизацията на водоелектрическите/електроенергийните компании са резултат от същите съображения. Следователно тази практика представлява обща мярка, която съгласно общоприетата съдебна практика не представлява държавна помощ по смисъла на член 61 от Споразумението за ЕИП.“

3.3. Аргументи, представени от правителството на Норвегия, след като органът започна процедурата за разследване

В писмо от Министерството на търговията и промишлеността от 16 септември 2004 г. властите на Норвегия коментираха решението на органа за започване на официална процедура за разследване. Становището на правителството на Норвегия е, че нито едно от условията на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП не е изпълнено. Оттам следва, че липсата на плащане от страна на Entra на акциз не представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

Първо, Министерството повтори, представените по-рано аргументи, че мярката не представлява предимство за Entra. Тя не променя капиталовата структура, надеждността и общата стойност на компанията. Ако таксите за документи и таксите за регистрация са били дължими в началния баланс, последният би бил различен. Министерството заяви, че по мнение на правителството на Норвегия въпросната данъчна мярка не трябва да се отдели от началния баланс на компанията. Освен това целта на основното правило за таксите за документи и таксите за регистрация е да се обложат действителните прехвърляния между различни икономически субекти. Когато прехвърлянето е само привидно и прехвърлящото и придобивашото юридическо лице са по същество един и същ субект, основният принцип в норвежкото право според Министерството би бил да се даде възможност на придобивашото предприятие да запази правното положение на прехвърлящото предприятие (принцип на приемственост). Министерството смята, че принципът на приемственост не се ограничава до конкретни прехвърляния, а се приема за основно правило, в случаите, в които прехвърлящото и придобивашото юридическо лице по същество представляват един и същ правен субект. Следователно според норвежките власти Entra не е освободена от задължение, което обикновено се поема от техния бюджет.

Второ, Министерството посочи факта, че прехвърлянето на правото в разглеждания случай по силата на параграф 3 от оспорвания акт беше извършено като промяна на името, а не като прехвърляне на правото на собственост. От това следва, че задължението на Entra да заплати такса за документи не е било задействано и според норвежките власти не е настъпила загуба от данъчни постъпления, а оттам и потребление на държавни ресурси.

Трето, норвежките власти изтъкнаха, че въпросната мярка не е повлияла върху търговията между договарящите се страни. Министерството смята, че едно проучване на пазара може да покаже дали пазарът на недвижими имоти за градски бизнес сгради е с чисто национален характер и не е подложен на трансгранична конкуренция. Министерството счита, че с изключение на чуждестранните инвестиции във финансови институции, инвеститори извън Норвегия не са действали на норвежкия пазар на недвижими имоти.

Четвърто, Министерството приведе доводи, че освобождаването от такси за документи и такси за регистрация не е селективна мярка. Министерството обърна внимание на факта, че основният критерий за прилагане на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП по отношение на данъчна мярка е мярката да предвижда изключение от приложението на данъчната система в полза на определени предприятия в държавата от ЕАСТ. Следователно първо трябва да се определи общата приложима система. Ако една данъчна мярка представлява дерогация от общата система, трябва да се проучи дали дерогацията е оправдана от естеството на общата схема на данъчната система. Министерството смята, че практиката с промяна на името като процедура за прехвърляне на право на собственост не представлява дерогация от данъчната система. В случай, че органът приеме, че практиката представлява дерогация от данъчната система, Министерството счита, че дерогацията е оправдана от естеството на общата схема на данъчната система.

Накрая, Министерството обърна внимание на Решение С 27/99 на Комисията от 5 юни 2002 г.⁽¹⁾ относно освобождаване от такси за прехвърляне в случай на реструктуриране на определени обществени предприятия в акционерни дружества в Италия. Според Министерството фактическото положение в италианското дело е сходно с разглежданото дело и могат да се вземат предвид същите съображения. Министерството заключава, че освобождаването е оправдано от естеството на общата схема на системата и не представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

С писмо от 30 юни 2005 г. Министерството на търговията и промишлеността представи допълнителни аргументи в подкрепа на това защо освобождаването от таксите за документи и таксите за регистрация не представлява икономическо предимство за Entra. Министерството обърна внимание на факта, че началното салдо на Entra е подготвено чрез метода на нетната настояща стойност (ННС). Очакваният в бъдеще паричен поток от всяка една от сградите е изчислен и актуализиран с изисквания процент на възвращаемост. Процентът на възвращаемост е определен с използването на модела за оценка на капиталовите активи след сравнение с други конкурентни компании за недвижими имоти. Стойността на собствения капитал е фиксирана приблизително на 40 %, което е съпоставимо с други сходни компании.

Министерството смята, че изчислената стойност на недвижимите имоти е най-добре изчислената прогнозна сума, която един инвеститор, „който не е задължен да заплати такси за документи и такси за регистрация“, би бил склонен да плати за портфейла. Ако купувачът на портфейла (в това дело Entra) би следвало да заплати таксите за документи и таксите за регистрация, цената която, инвеститорът би бил склонен да плати, би била намалена със същата сума, на която възлизат таксите за документи и таксите за регистрация. Стойността на дълготрайните активи на недвижимите имоти в баланса би била намалена със същата сума, докато финансовите дълготрайни активи се биха били повишили със същата сума, така че общата стойност на активите би останала същата. Що се отнася до пасивите, собственият капитал и общата сума на задълженията не биха се променили, въпреки че краткосрочните задължения биха се увеличили съответно на стойността на таксите за документи и таксите за регистрация. Министерството стига до заключение, че финансовото положение на Entra не се променило като следствие от освобождаването от такси за документи и такси за регистрация.

Министерството признава, че не може да се направи общо заключение, че винаги продавачът на едно имущество е лицето, което *de facto* понася тежестта на плащане на акцизи, тъй като това зависи от определени обстоятелства. При все това във въпросното дело продавачът е този, който понася тази тежест, тъй като методът за оценка на недвижимите имоти, който е използван по отношение на началното салдо на Entra, предполага, че (неофициален превод на органа): „при един такъв случай и когато е използван метода на нетната настояща стойност, всички видове разходи във връзка с покупката ще бъдат приспаднати от цената за покупка, тъй като всички елементи са част от самия метод за оценка на стойността, тъй като в противен случай купувачът не би получил изисквания процент на възвращаемост...“

⁽¹⁾ ОВ L 77, 24.3.2003 г., стр. 21.

3.4. Коментари от заинтересованите страни

С писмо от 4 май 2005 г. правната фирма Selmer, представляваща Entra, представи коментари на решението на органа за започване на официална процедура за разследване. Selmer твърди, че освобождаването от такси за документи и такси за регистрация не представлява предимство за Entra и че то съответства на същността и общата логика на норвежката система.

Първо, Selmer обърна внимание на факта, че е било решено да се създаде компанията със стойност на собствения капитал, възлизаща на 40 % от общия капитал. Като последица от това, ако Entra е трябвало да заплати таксите за документи и таксите за регистрация, стойността на недвижимите имоти би се намалила със същата сума, на която възлизат таксите за документи и таксите за регистрация и норвежката държава би трябвало да внесе тази сума в компанията, за да запази стойността на собствения капитал на 40 %. Selmer смята, че това не променя икономическото положение на компанията и че Entra не е получила икономическо предимство.

Второ, Selmer заяви, че всички държавни реорганизации са се осъществили по един последователен начин, който се основава на принципа на приемственост и посочи като пример реорганизацията на Норвежката радиотелевизионна корпорация (NRK), Telenor, Националната железопътна компания (NSB), Posten Norge, Avinor, Mesta и Statkraft. Следователно Selmer смята, че освобождаването от такси за документи и такси за регистрация отговаря на естеството и общата логика на норвежката система.

4. Норвежкото законодателство във връзка с таксите за документи и таксите за регистрация при регистрация на прехвърляне на недвижим имот

4.1. Кои елементи задействат задължението за заплащане на такси за документи и такси за регистрация?

Всички недвижими имоти в Норвегия се вписват в регистъра на недвижимите имоти („Eiendomsregisteret“), който от 1995 година насам съдържа информация от „Tinglysingsregisteret/Grunnboken“ и „GAB-registeret (Grunneiendommer, Adresser og Bygninger)“⁽¹⁾.

Tinglysingsregisteret беше създаден съгласно Закон за регистрацията № 2 от 1935 г. („Lov om tinglysing“). Всеки един недвижими имот се определя с идентификация в регистъра, където може да се въведе информацията относно собствеността, носителя на правото на собственост, ипотечните задължения и др. Регистърът съдържа *inter alia* информация за различните права и задължения върху въпросния недвижим имот. Добросъвестните заинтересовани страни са в правото си да разчитат на надеждността на информацията, която се съдържа в регистъра на недвижимите имоти.

⁽¹⁾ Източник: Statens Kartverk – Tinglysingen, вж: <http://www.statkart.no/IPS/tinglysing/?module=Articles;action=ArticleFolder.publicOpenFolder;ID=2207>

Съгласно раздел 7, параграф 1 от Закона за таксите за документи № 59 от 1975 г. („Lov om dokumentavgift“) регистрацията на прехвърляне на право на собственост („hjemmelsoverføring“) върху недвижим имот задейства задължението за заплащане на такса за документи („dokumentavgift“). Ставката е 2,5 % от продажната стойност на имуществото. Новият носител на правото на собственост е отговорен за заплащане на задължението (вж. за справка раздели 2—6 от Наредба за таксите за документи, Министерство на финансите, 16 септември 1975 г. и по-късни изменения).

Освен това регистрацията на прехвърляне на право на собственост в регистъра на недвижимите имоти подлежи на заплащане на такса за регистрация, („tinglygingsgebyr“) съгласно Закон за съдебните такси № 86 от 1982 г. („Rettsgebyrloven“). Когато Entra беше създадена, тази такса беше определена на 982 норвежки крони (около 123 EUR) за регистриран документ. Разпоредбите, които се отнасят до условията за налагане на такси за документи и на такси за регистрация, са едни и същи.

Както беше споменато по-горе, заплащането на акциз се задейства от регистрацията на прехвърляне на правото на собственост на друго юридическо лице („hjemmelsoverføring“). Вследствие на това, ако няма прехвърляне на правото на собственост на друго юридическо лице, а само промяна на името на същото юридическо лице в регистъра („grunnboken“), не се дължи заплащане на акциз.

Не съществува законово задължение за регистрация („tinglyse“) на права, които се отнасят до недвижимия имот (собственост и т.н.) в регистъра. Не е необходимо да се регистрира прехвърлянето на правото на собственост, за да се засегне прехвърлянето на собствеността. Все пак носителят на правата може да избере да ги регистрира с цел защитата им от трети лица.

4.2. Кога посочването на носителя на правото на собственост може да бъде променено, без това да доведе до плащане на акциз?

Практиката по отношение заплащането на акциза от 1990 г. до 1 юли 2005 г. – а оттам и по времето, когато беше създадена Entra – е описано в два пакета от циркулярни писма, а именно Циркуляр G-37/90 от 25 май 1990 г. от Министерството на правосъдието на Норвегия и годишните циркулярни писма от Норвежката дирекция за митници и акцизи (NCE) („Toll- og Avgiftsdirektoratet“)⁽²⁾. Съгласно точка 1.1 от последните циркулярни писма освобождаването от гербовия налог не се предоставя, освен ако не съществува пряко правно основание в Закона за таксите за документи или чрез решения на парламента⁽³⁾.

⁽²⁾ Вж. *inter alia* Dokumentavgift 2000 – S12-DOK-2001 и Rundskriv nr. 12/2005 S, който споменава по-долу. Вж. също http://www.toll.no/upload/dokumentavgift1_1.pdf

⁽³⁾ Текстът гласи следното на норвежки: „det gis ikke fritak for dokumentavgift med mindre det er direkte hjemmel i loven eller stortingsvedtak“.

i) Сливания

В случая на сливанията, съгласно норвежкото Министерство на правосъдието, няма прехвърляне на право на собственост за целите на Закона за таксите за документи. Следователно достатъчно е сливането да е вписано в регистъра на недвижимите имоти, с което се потвърждава, че компанията е слята с друга. Такова потвърждение може да бъде издадено от фирмения регистър и не предизвиква заплащане на такса за регистрация и акциз. Това се прилага за сливанията между дружества с ограничена отговорност по смисъла на раздел 14, параграф 7 от Закон № 59 от 4 юни 1976 г. („Закон за дружества с ограничена отговорност“) ⁽¹⁾ и също така за други сливания, предприети въз основа на глава 14 от същия закон, и сливания между спестовни банки (глава 8 от Закон № 1 от 24 май 1961 г.; „Закон за спестовните банки“) ⁽²⁾.

ii) Разделяне на предприятия по силата на Закона за дружествата с ограничена отговорност от 1976 г.

Когато при разделяне собствеността върху недвижим имот е прехвърлена от първоначалната компания („А“) към компания, която е отделена („Б“), и Циркуляр G-37/90 и точка 1.4 от годишните циркулярни писма от Норвежката дирекция за митници и акцизи предвиждат, че таксата за регистрация и таксата за документи трябва да се платят ⁽³⁾.

Обратно, в случай че недвижимият имот остане в първоначалната компания (А), част от която (Б) е била отделена, не съществува задължение за заплащане на такса за регистрация и такса за документи ⁽⁴⁾. Причината за това е, че в този случай недвижимият имот не е прехвърлен на нов юридически субект (каквото би бил случаят, ако недвижимият имот е бил прехвърлен на компанията, която е била отделена).

iii) Прехвърляне на собственост от съвместна собственост към форма на съдружие

През разглеждания период прехвърлянето на недвижим имот от съвместна собственост към дружество с неограничена отговорност или към дружество с ограничена отговорност (или обратно) предполагаше прехвърляне от един правен субект на друг правен субект. Следователно и Циркуляр G-37/90, и точка 1.5

⁽¹⁾ Споменава се също така Закон № 44 и Закон № 45 от 13 юни 1997 г. за дружествата с ограничена отговорност и съответно публичните дружества с ограничена отговорност.

⁽²⁾ Споменава се Циркуляр G-37/90, стр. 1, т. 1.3. в *Dokumentavgift 2000* и т. 1.3 в *Rundskriv nr. 12/2005 S*.

⁽³⁾ Органът взема предвид забележката на норвежкото правителство в т. 4.3 в неговото писмо от 4 юни 2003 г., че може да се дискутира „дали вписването на един документ трябва да се изисква като израз на прехвърляне на право. Въпросът се обсъжда в Министерството на правосъдието“. Все пак остава фактът, че последователните циркулярни писма от правителството поддържаха тази позиция до месец юни 2005 г. и промениха практиката по отношение на регистрациите за тези, извършени едва след тази дата.

⁽⁴⁾ Това е така, дори ако компанията, която е била отделена (Б), приеме името на първоначалната компания (А), тъй като в действителност собственикът на недвижимия имот си остава същият, а именно първоначалната компания (А). Това ще се приеме като обикновена промяна на името. Вж. също така становището на Норвежкото министерство на правосъдието, публикувано в U87-4.

от годишните циркулярни писма на Норвежката дирекция за митници и акцизи посочваха, че вследствие на това трябва да се заплати акциз.

iv) Преобразуване от една корпоративна форма в друга

Едно положение, което не е споменато в циркулярното писмо, е когато едно предприятие се преобразува от една корпоративна форма в друга. В писмо на правителството на Норвегия от 4 юни 2002 г. се посочва, че основното правило в такива ситуации е, че „*трябва да има прехвърляне на право. Съответно таксата за регистрация и таксата за документи трябва да се заплатят. По този начин се е прилагало законодателството.*“ Въпреки това, правителството на Норвегия изтъква, че трябва да съществува възможност за разглеждане на изключения от това правило, свързани с принципа за приемственост ⁽⁵⁾.

Във връзка с това органът отбелязва, че Апелативният съд (*Frostatting Lagmannsrett*) в свое решение от 9 октомври 1997 година, публикувано в LF-1997-671, смята, че преобразуване от „*kommandittselskap*“ в „*aksjeselskap*“ („*North West Terminalen AS*“) води до плащане на акциз. В тази връзка съдът (*Lagmannsrett*) посочва гореспоменатите циркулярни писма от Министерството на правосъдието и Дирекцията за митници и акцизи и заявява, че от Закона за таксите за документи следва, че таксата трябва да се заплати, освен ако в самия закон или в разпоредби, издадени съгласно този закон, не е предвидено обратното. Тъй като новата компания е друго юридическо лице, различно от първоначалното, няма значение, че същите собственици продължават участието си и в новата компания и следователно единствената промяна в действителност е правоорганизационната форма, под която функционира компанията.

В допълнение може да се посочи случая, споменат в приложение 1 към писмото на правителството на Норвегия от 4 юни 2002 г., с което норвежките власти отказват да освободят от заплащане на такса преобразуването от „*selveiende institusjon*“ в „*allmenaksjeselskap*“.

v) Прехвърляне на собственост от община към отделно юридическо лице, което е изцяло притежавано от общината

На срещата между норвежките власти и органа на 19 май 2005 г. норвежките власти посочиха, че най-вероятно по силата на приложимите към момента на създаване на Entra циркулярни писма, задължението за плащане на гербов налог е възникнало във връзка с реорганизацията, при която собствеността върху сградите е прехвърлена от община към дружество с ограничена отговорност, притежавано от тази община. Обратно, за известно време практиката е била, че не възниква задължение за плащане на гербов налог във връзка с прехвърлянето на право на собственост при реорганизации, съгласно закона от 29 януари 1999 г. за вътрешнообщинските компании ⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Вж. точка 7, буква h) от писмото.

⁽⁶⁾ Вж. например точка 3.9 от *Rundskriv № 12/2005 S*.

vi) Практиката след 1 юли 2005 г.

Тъй като вписването на промяна в името в регистъра на недвижимите имоти се осъществява във връзка със създаването на Entra, описаните по-горе правила представляват уместно сравнение с разпоредбите на параграф 3 от оспорвания акт. Все пак, трябва да се спомене, че на 21 юни 2005 г. Министерството на правосъдието прие ново циркулярно писмо (G-6/05) относно процедурата за прехвърляне на недвижим имот във връзка със сливания, разделяния и преобразуване на компании⁽¹⁾. Новото циркулярно писмо с действие от 1 юли 2005 г. въвежда нова практика по отношение на случаи, когато определянето на носителя на правото на собственост може да бъдат променени, без това да се приема за прехвърляне на право. Съгласно новото циркулярно писмо регистрацията във връзка с разделяния на компании въз основа на принципа на приемственост сега се третира по същия начин като сливанията по отношение на правилата за акциза и следователно повече не подлежи на заплащане на гербов налог. Същото се прилага по отношение на преобразувания, които се осъществяват на базата на глави 13, 14 и 15 от Закона за дружествата с ограничена отговорност и Закона за публичните дружества с ограничена отговорност.

Обратно, съгласно новото циркулярно писмо акцизът продължава да е дължим, когато недвижим имот се прехвърля в съгласие с пакет от правила, които не се основават на приемственост (например сливане на дружества с неограничена отговорност („ansvarlige selskaper“)). Прехвърлянето от една правноорганизационна форма към друга, например от дружество с неограничена отговорност към дружество с ограничена отговорност, продължава да изисква заплащане на акциз.

5. Други реорганизации на публични предприятия

Както се посочва в писмото от 4 юни 2003 г. на норвежките власти, други реорганизации съдържат разпоредби, подобни на оспорвания акт (Posten AS, NSB AS, Mesta AS, Avinor AS, Telenor AS и предприятия от сектора на здравеопазването)⁽²⁾.

Органът отбелязва, че и други реорганизации са били осъществени, без да е била приета разпоредба, сходна със съдържащата се в оспорвания акт. Реорганизациите, за които органът е осведомен, в които такава разпоредба не е била приета, включват създаването на BaneTele AS, Secora AS и Statkraft AS.

⁽¹⁾ „Rundskriv G-6/05: Den tinglysmessige fremgangsmåten når fast eiendom blir overført i forbindelse med fusjon, fisjon og omdanning“. Циркулярното писмо може да бъде намерено на страницата на Министерството на правосъдието: <http://odin.dep.no/jd/norsk/dok/regelverk/rundskriv/012081-250018/dok-bn.html>

⁽²⁾ За някои от реорганизациите в подготвителните работи не са изтъкнати никакви причини за освобождаване. За други разпоредбата се разглежда като отклонение от обичайните правила, които регулират акцизните задължения. Твърди се също така, че разпоредбата съответства на сходна разпоредба във връзка с други преобразувания на държавни предприятия в публични дружества с ограничена отговорност. Накрая, често се посочва, че въпросната разпоредба съответства на подхода относно прехвърлянето на недвижими имоти в случай на сливане на публични дружества с ограничена отговорност и банки.

BaneTele AS е доставчик на широколентова мрежа от оптични влакна за цялата страна. Дружеството с ограничена отговорност беше създадено на 1 юли 2001 г. Преди тази дата осъществяваните дейности бяха част от Националната железопътна администрация („Jernbaneverket“). BaneTele е дружество с ограничена отговорност, 100 % собственост на държавата, представлявана от Министерството на търговията и промишлеността. Националната железопътна администрация отговаря за управлението на националната железопътна мрежа от името на Министерството на транспорта и комуникациите. Предложението за създаване на дружество с ограничена отговорност BaneTele беше представено пред парламента с Законопроект St.prp. № 80 (2000–2001) *Omdanning av BaneTele til aksjeselskap*⁽³⁾ и Законопроект Ot.prp. № 93 (2000–2001) *Om lov om omdanning av Jernbaneverkets kommersielle televirksomhet til aksjeselskap*⁽⁴⁾. Законопроект Ot.prp. № 93 (2000–2001) и последващият закон (Закон от 15 юни 2001 г.) не съдържат разпоредби, сходни на тези от параграф 3 от оспорвания акт.

Secora AS е специализиран изпълнител по договор в изграждането на безопасни и икономически ефективни пристанища и крайбрежни водни пътища. Дружеството с ограничена отговорност беше създадено на 1 януари 2005 г. Преди това дейностите бяха осъществявани от производствения отдел на Норвежката крайбрежна администрация („Kystverket“). Secora AS е 100 % собственост на държавата, представлявана от Министерството на риболова и крайбрежните работи. Норвежката крайбрежна администрация е Норвежка национална агенция за управление на крайбрежието, морска безопасност и комуникации. Предложението за създаване на Secora AS беше представено със Законопроект St.prp. № 1 (2004–2005) *Om omdanning av Kystverkets produksjonsvirksomhet til statlig aksjeselskap m.m.*⁽⁵⁾ и със Законопроект Ot.prp. № 20 (2004–2005) *Om lov om omdanning av Kystverkets produksjonsvirksomhet til statsaksjeselskap*⁽⁶⁾. Законопроект Ot.prp. № 20 (2004–2005) и последващият закон (Закон от 17 декември 2004 г.) не съдържат разпоредби, сходни на параграф 3 от оспорвания акт.

Statkraft AS е най-големият производител на електричество в Норвегия. Дружеството с ограничена отговорност беше създадено на 1 октомври 2004 г. Преди това дружеството беше държавно предприятие („Statsforetak (SF)“), като държавното предприятие Statkraft SF все още съществува като формален собственик на Statkraft AS. Първото предложение за създаване на дружеството с ограничена отговорност беше представено пред парламента със Законопроект St.meld. № 22 (2001–2002) *Et mindre og bedre statlig eierskap*⁽⁷⁾, а след това със Законопроект St.prp. № 53 (2003–2004) *Statens eierskap i Statkraft SF*⁽⁸⁾ и със Законопроект Ot.prp. № 63 (2003–2004) *Om lov om omorganisering av Statkraft SF*⁽⁹⁾. В Законопроект St.prp. № 53 (2003–2004) правителството посочи, че реорганизацията ще предизвика плащането от страна на Statkraft AS на акциз „съгласно обичайните разпоредби на закона“ (неофициален превод на органа) относно акциза и че разходите ще намалят активното

⁽³⁾ Вж. <http://www.odin.dep.no/repub/00-01/stprp/80>

⁽⁴⁾ Вж. <http://www.odin.dep.no/repub/00-01/otprp/93>

⁽⁵⁾ Вж. <http://www.odin.dep.no/filarkiv/226433/STP0405001-T06-TS.pdf>

⁽⁶⁾ Вж. <http://www.odin.dep.no/repub/04-05/otprp/20>

⁽⁷⁾ Вж. <http://odin.dep.no/nhd/norsk/dok/regpubl/stmeld/024001-040006/dok-bn.html>

⁽⁸⁾ Вж. <http://www.odin.dep.no/filarkiv/208116/STP0304053-TS.pdf>

⁽⁹⁾ Вж. <http://odin.dep.no/filarkiv/207892/OTP0304063-TS.pdf>

салдо на предприятието, а оттам и основата за дивиденди. Акцизът беше изчислен на 1 500 милиона норвежки крони (приблизително 188 милиона EUR) ⁽¹⁾.

II. ОЦЕНКА

1. Съществуването на държавна помощ

Член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП гласи следното:

„Освен изключенията, предвидени в настоящото споразумение, за несъвместими с функционирането му се считат помощите, отпускани от държавите-членки на ЕО, от страните от ЕАСТ или отпускани чрез държавни ресурси, под каквато и да е форма, доколкото те засягат търговията между договарящите се страни, които нарушават или заплашват да нарушат конкуренцията, като подпомагат някои предприятия или производства“

За да бъде приета за държавна помощ съгласно член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕП, една мярка трябва да отговаря на следните четири критерия:

1. Помощта трябва да е отпусната от държавата или чрез държавни ресурси;
2. Помощта трябва да предоставя предимство за получателите, като намалява разходите, които те обичайно понасят, извършвайки дейността си;
3. Предимството трябва да е специфично или селективно, така че да облагодетелства определени предприятия или производство на определени стоки;
4. Помощта трябва да нарушава или заплашва да наруши конкуренцията и да засяга търговията между договарящите страни.

⁽¹⁾ Текстът гласи следното на норвежки: „den foreslåtte omorganiseringen av Statkraft vil medføre at det påløper dokumentavgift til staten, jf Stortingets vedtak om dokumentavgift § 1 første ledd. Utgiften vil være i størrelsesorden 1,5 milliarder kroner. Departementet legger til grunn at Statkraft betaler dokumentavgift i tråd med lovens normalordning. Utgifter til dokumentavgift vil redusere overskuddet til selskapet og dermed også utbyttegrunnlaget“.

Докато органът в своето решение за започване на официална процедура за разследване стигна до предварително заключение, че всички тези условия са изпълнени, правителството на Норвегия изтъкна, че нито едно от условията не е изпълнено ⁽²⁾. Следователно органът трябва да проучи освобождаването от акциз в светлината на съответната съдебна практика, за да прецени дали то представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

1.1. Помощта трябва да е отпусната от държавата или чрез държавни ресурси

По отношение на първото условие, споменато по-горе, съществува съдебна практика ⁽³⁾, че това условие е изпълнено, когато една мярка пряко или непряко води до някаква форма на финансова тежест върху обществени фондове.

В решението си започване на официална процедура за разследване органът стигна до предварително заключение, че разпоредбата на параграф 3 от оспорвания акт налага неплащането на иначе дължим акциз. Това освобождаване от заплащане на акциз води до пряка загуба от данъчни постъпления за държавата, което е равносилно на потребление на държавни ресурси. Следователно органът направи предварително заключение, че първото условие е изпълнено.

В своите коментари на решението за започване на процедурата норвежките власти, обаче, приведоха доводи ⁽²⁾, че задължението на Entra да заплати такса за документи не е било задействано (защото „*прехвърлянето на правото в разглеждания случай е осъществено като промяна на името, а не като прехвърляне на право*“), няма загуба на данъчни постъпления, а оттам и потребление на държавни ресурси.

Органът не може да се съгласи с този аргумент. Предимството под формата на данъчно облекчение, посочено в член 61, параграф 1, обикновено се осъществява като изрично освобождаване. Все пак, тъй като член 61, параграф 1 се съсредоточава върху резултата върху националната правна система, а не върху стоящия зад този резултат формален начин на осъществяване, в обсега на този член влизат също така и ситуации, при които данъчното облекчение се постига по непряк начин, като се използва някакво правно понятие (*in casu* „*промяна на името*“), резултатът от което е, че не трябва да се заплаща такса. И в двете ситуации, и по отношение на разглеждания случай, резултатът е, че вписването в регистъра на недвижимите имоти е могло да се извърши, без това да доведе до възникване на задължение за заплащане на акциз само поради конкретната законова разпоредба. При отсъствието на тази специална разпоредба безплатната регистрация не би могла да се извърши.

⁽²⁾ Писмо 16 септември 2004 г. от Министерството на търговията и промишлеността.

⁽³⁾ Вж. Съвместни дела 67/85, 68/85 и 70/85 *Van der Kooy срещу Комисията* [1988] ECR 219; Дело C-290/83, *Комисията срещу Франция* [1985] ECR 439; Дело C-482/99 *Френската република срещу Комисията* [2002] ECR I-4397; Дело C-379/98 *Preussen Elektra AG срещу Schleswig AG* [2001] ECR I-2099.

В предложението до парламента ⁽¹⁾ норвежкото правителство заяви, че е твърде несигурно дали прехвърлянето на имуществото от Statsbygg на Entra би довело до заплащане на акциз. Все пак, както е показано в точка 1.2 по-долу, норвежкото правителство не е доказало убедително, че регистрацията на прехвърлянето на имущество от държавата на Entra би могло да бъде освободена от акциз при отсъствието на специална разпоредба в параграф 3 от закона от 18 февруари 2000 г. Никаква друга разпоредба в норвежкото право не предвижда изрично, че такава трансакция е освободена от общото правило, че регистрацията на промяна на собствеността води до задължение за плащане на акциз. Нещо повече, органът не вижда как реорганизацията на Statsbygg – при отсъствието на параграф 3 в закона от 18 февруари 2000 г. – би могла да бъде освободена по силата на Закона за регистрацията, както това е било тълкувано тогава.

Следователно органът поддържа, че първото условие е изпълнено.

1.2. *Мярката трябва да е специфична или селективна, така че да облагодетелства „определени предприятия или производството на определени стоки“*

1.2.1. Селективност по същество

В своето решение за започване на официална процедура за разследване органът направи предварително заключение, че приемането на специален закон, който освобождава от заплащане на акциз (само за една компания (Entra)), следва да се определи като селективна мярка.

Като се позовава на предстваните по-горе аргументи относно принципа на приемственост, норвежките власти изтъкнаха, че практиката на промяна на името като процедура за прехвърляне на право на собственост не представлява *de facto* дерогация от общата данъчна система. Следователно това представлява обща мярка.

Органът се позовава на глава 17В.3.1 от насоките на Надзорния орган относно държавните помощи за прякото корпоративно данъчно облагане във връзка със специфичния характер или селективността на данъчните мерки, където пише:

„Данъчните мерки, които са отворени за всички икономически оператори, които извършват дейност в държавите от ЕАСТ, са по принцип общи мерки. Те трябва да са ефективно отворени за всички фирми въз основа на равен достъп и обхващат им не може да бъде фактически ограничен посредством например неограничените правомощия на държавата при тяхното отпускане или посредством други фактори, които ограничават практическия им ефект.“

Оспорваният акт се прилага само по отношение на определена трансакция между Statsbygg и Entra. Варно е, че подобни актове са приемани при създаването на други дружества с ограничена

отговорност (виж част I по-горе). Въпреки това, фактът, че сходни правила са били въвеждани по отношение на определен кръг от други държавни приватизационни сделки, не означава, че въпросният *lex specialis* престава да бъде селективен.

Първо, не трябва да се пренебрегва факта, че при други държавни реорганизации подобни на оспорвания акт разпоредби не са приемани. Например, когато VaneTele AS ⁽²⁾ беше създадена, новото дружество с ограничена отговорност не беше освободено от заплащане на акциз. Същото се отнася и до създаването на Secora AS ⁽³⁾. При реорганизацията на Statkraft правителството на Норвегия постанови, че компанията трябва да заплати акциз съгласно обичайните правила ⁽⁴⁾.

Второ, във всеки случай едно данъчно законодателство, което третира по-благоприятно реорганизациите на държавните предприятия, отколкото тези, които се отнасят до реструктурирането на частни предприятия, е селективно по смисъла на член 61, параграф 1. Все пак, по силата на закона за таксите за документи от правната точка е, че всяко прехвърляне на права между различни субекти изисква плащане на акциз, независимо дали новият собственик продължава същата дейност като предишния собственик. Както беше показано по-горе, до месец юли 2005 г. циркулярното писмо от 1990 г. на Министерството на правосъдието, както и редица последователни циркулярни писма от Дирекцията за митници и акцизи, съдържаха само едно важно изключение от това правило. И в двата пакета циркулярни писма недвусмислено бе заявено, че само когато собствеността се прехвърля в контекста на сливане между дружества с ограничена отговорност, съображенията, свързани с приемствеността, предполагат, че вписването на новия носител на правото на собственост може да се осъществи като промяна на името, а не като промяна в носителя на правото, което води до заплащане на акциз. Обратно, задължението за заплащане на акциз възниква в резултат на регистрацията или на прехвърлянето на правото на собственост в регистъра на недвижимите имоти за разделяния, преобразувания от една корпоративна форма в друга, прехвърляне на собственост от съвместна собственост във форма на съдружие и прехвърляне на собственост от община в отделно юридическо лице, притежавано изцяло от общината ⁽⁵⁾. Този въпрос беше изяснен и в решението на Frostating lagmannsrett, цитирано по-горе, в което се твърди, че акциз се заплаща, когато дружество с неограничена отговорност („kommandittselskap“) се преобразува в дружество с ограничена отговорност, дори когато собствениците в новото дружество са същите, а единствената действителна промяна е правоорганизационната форма, под която действа дружеството.

Органът намира, че създаването на Entra не може да се приеме за аналогично на сливане. То много повече наподобява разделяне, преобразуване от едно юридическо лице в друго, или на отделиването на една общинска дейност в отделен юридически субект. Следователно освобождавания от акциз, подобни на предвиденото в параграф 3 от оспорвания акт, не са били предвидени по времето на създаване на Entra за трансакции, притежавани най-голямо сходство с разглежданата.

⁽²⁾ Lov av 15.6.2001 „Om omdanning av Jernbaneverkets kommersielle virksomhet til aksjeselskap“.

⁽³⁾ Lov av 17.12.2004 „Om omdanning av Kystverkets produksjonsvirksomhet til statsaksjeselskap“.

⁽⁴⁾ Текстът гласи следното на норвежки: „Departementet legger til grunn at Statkraft betaler dokumentavgift i tråd med lovens normalordning“.

⁽⁵⁾ Вж т. I.4 по-горе.

⁽¹⁾ Законопроект St. prp. № 84 (1998–1999) „Om ny strategi for Statsbygg og etablering av Statens utleiebygg AS“. Представен на 4 юни 1999 г.

Следователно параграф 3 от оспорвания акт не може да се тълкува като продължение на едно вече общо правило (което не е селективно) по отношение на липсата на плащане във връзка с определени видове прехвърляне на право в регистъра на недвижимите имоти. Следователно мярката по същество е селективна.

1.2.2. Оправдано ли е освобождаването от заплащане на акциз от естеството на общата схема на данъчната система?

Съгласно съдебната практика на Европейския съд ⁽¹⁾ е възможно да се направи разграничение между:

- различно третиране в резултат от приложението на същите принципи, като тези в основата на обичайните правила, към някои специфични ситуации (няма помощ);
- различно третиране, което, облагодетелствайки определени предприятия, се отклонява от вътрешната логика на обичайните правила (помощ) ⁽²⁾.

Това разграничение е описано и в глава 17В.3.4(1) на Насоките на органа относно държавните помощи при пряко корпоративно данъчно облагане, във връзка с основанието за дерогация поради „естеството на общата схема на системата“: „Разграничителното естество на някои мерки не означава задължително, че те трябва да бъдат считани за държавна помощ. Такъв е случаят с мерките, чиято икономическа обосновка ги прави необходими за гладкото функциониране и ефективност на данъчната система. Все пак, държавата от ЕАСТ трябва да предостави такова оправдание.“ Европейският съд потвърди последното правило за понасяне на тежестта за доказване ⁽³⁾.

Норвежките власти изтъкнаха факта, че „дори органът да смята, че практиката (с процедура за прехвърляне на право на собственост без погасяване на задължението за заплащане на акциз, състояща се в промяна на името) съставлява освобождаване от основното правило, тя е оправдана от естеството на общата схема на данъчната система“. В подкрепа на тази позиция норвежките власти твърдяха, че принципът за приемственост и съображенията за прилагане на този принцип, *inter alia* за целите на освобождаване от заплащане на акциз в

разглеждания случай, води до това, че освобождаването е в духа на логиката и същността на съответното норвежко законодателство. По тяхно мнение оспорваният акт отразява принципа на приемственост и е в съответствие с общите правила, регулиращи реструктурираната.

По отношение на този аргумент органът отбелязва, че в разглеждания случай въпросът е в обхвата на принципа на приемственост във връзка със задължението за заплащане на такси за документи, а не в обхвата на самия принцип на приемственост, а оттам и на приложението му в областта на корпоративното законодателство.

Въз основа на анализа на правилата, отнасящи се до акциза, посочени по-горе в точка 1.4 органът заема становището, че докато принципът за приемственост може да е имал основополагащо място в норвежкото законодателство по времето на създаване на Entra, по същото това време той не е представлявал присъща и обща част от правилата и практиката по отношение на акциза във връзка с други видове дружествени реорганизации.

Както вече беше посочено, до месец 2005 г. само в случаите на прехвърляне на собственост в контекста на сливания между дружества с ограничена отговорност основанията за приемственост предвиждаха, че вписването на нов носител на правото на собственост може да се осъществи като промяна на името, а не като промяна в правото, което води до задължение за заплащане на акциз.

Обратно, задължението за заплащане на акциз възникна в резултат на регистрацията на прехвърляне или на правото на собственост в регистъра на недвижимите имоти по отношение на разделяне на дружества, преобразуване от една корпоративна форма в друга, прехвърляне на собственост от съвместна собственост във форма на съдружие и прехвърляне на собственост от община на отделно юридическо лице, изцяло притежавано от общината ⁽⁴⁾.

Норвежките власти обясниха, че логиката, на която почиват освобождаванията от общото правило за задължение за заплащане на акциз, може да се открие в принципа за приемственост. Въпреки това, властите не дадоха обяснение на логиката, която стои зад различния режим на изброените по-горе видове прехвърляния. Напротив, правителството на Норвегия заяви, че всъщност би било по-логично сливанията и някои други определени реорганизации да се третират по един и същи начин. При все това едва от месец юли 2005 г., приблизително пет години след създаването на Entra, тълкуването на закона за таксите за документи бе променено, така че да се отнася еднакво към различните ситуации. Въз основа на това органът намира, че е трудно да се установи някаква друга логика зад тълкуването на закона за таксите за документи, надделяла по времето на създаването на Entra, вместо тази, която произтича от цитираните циркулярни писма, а именно, че само сливанията между дружества с ограничена отговорност биха избегнали плащането на акциз, който иначе е дължим. Приложението на принципа за приемственост във връзка със закона за таксите за документи е ограничено само до такива случаи, а не до другите случаи, споменати по-горе.

⁽¹⁾ Вж. в тази връзка: Дело № 173/73 *Италия срещу Комисията* [1974] ECR 709 (параграф 33) и Дело № C-75/97 *Кралство Белгия срещу Комисията* [1999] ECR, стр. I-3671.

⁽²⁾ Вж. *inter alia* Съвместни дела E-5/04, E-6/04 и E-7/04 *Fesil, Pil и Кралство Норвегия срещу Надзорния орган на ЕАСТ*, съдебно решение от 21 юли 2005 г. (параграфи 82—85); Дело 173/73 *Италия срещу Комисията*, [1974] ECR 709 (параграф 33), Дело C-143/99 *Adria Wien Pipeline* [2001] ECR I-8365 (параграф 42); Дело C-157/01 *Кралство Нидерландия срещу Комисията*, цитиран по-горе (параграф 42), както и дело C-308/01 *GIL Insurance Ltd*, цитирано по-горе.

⁽³⁾ Вж. например Дело C-157/01 *Кралство Холандия срещу Комисията*, цитирано по-горе, параграф 43.

⁽⁴⁾ Вж. т. 1.4 по-горе.

Както беше посочено по-горе в точка 1.2.1, органът във всеки случай намира, че създаването на Entra е много по-близко до тези случаи, при които вписването в регистъра на недвижими имоти към съответния момент би следвало да изисква заплащане на акциз, в сравнение със случаите, когато това заплащане не се изисква. На това основание органът не вижда как това освобождаване в оспорвания акт може да бъде оправдано от естеството и логиката на норвежките правила, отнасящи се до акцизното задължение по времето, когато това освобождаване е приложено. Това не променя оценката, че сходни реорганизации на публични търговски дейности също са били освободени от заплащане на акциз. Изпълнението на основните цели на принципа на приемственост не може да оправдае това, че освобождаването от общото правило за заплащане на акциз трябва да се прилага към определени реорганизации, ако най-съотносимите реорганизации на частни дружества не подлежат на такова освобождаване.

1.2.3. „Италианското дело“

Норвежките власти посочиха едно решение на Европейската комисия и приведеха доводи, че фактичката ситуация в този случай е същата като при Entra.

В Решение на Комисията от 5 юни 2002 г. ⁽¹⁾ Комисията проучи италианското законодателство, което предвижда специален данъчен режим за акционерните дружества с мажоритарно публично участие по силата на специален закон. В тази връзка италианското законодателство изрично предвижда освобождаване от всички такси за прехвърляне, свързани с преобразуването на специални и общински предприятия в акционерни дружества („освобождаване от такси за прехвърляне“). В италианската правна система таксите за прехвърляне обикновено се прилагат за създаването на нов икономически субект или за прехвърлянето на активи между различни икономически субекти. Все пак италианските власти обясниха, че италианското право като цяло отразява принципа на данъчна неутралност (което означава, че не се прилага данъчно облагане) в контекста на преобразуване на правния статут на една компания (т.е. „когато правният статут на една фирма се променя, но фирмата остава същата от икономическа гледна точка“) ⁽²⁾.

Комисията сметна, че независимо, че изглежда, че ликвидирането на едно общинско предприятие и учредяването на „ново“ акционерно дружество са равностойни на създаването на нов икономически субект, това външно сходство се дължи единствено на правните формалности на италианската юридическа система. В действителност новото акционерно дружество бе същия икономически субект като общинското предприятие, но функционираше с различен правен статут. В тази връзка Комисията прие, че общият принцип на данъчна неутралност в италианското законодателство се прилага по сходен начин по отношение на случаите, които попадат в обхвата на специалния данъчен режим. Оттам следва, че не трябва да се заплаща такса за прехвърляне ⁽³⁾.

Според органа от аргументацията на Комисията следва, че когато националното законодателство, отнасящо се до гербовия налог във връзка с преобразувания на частни предприятия, се гради на принципа на данъчната неутралност - така че ударението е по-скоро върху продължаващото съществуване на същия икономически субект, отколкото върху това дали използваната юридическа форма е същата – би било в духа на логиката на такъв данъчен режим да се разшири действието на този принцип и върху положения, когато държавата или общината отделят един икономически субект, който е бил част от държавата или от общината в отделно юридическо лице.

Органът е напълно съгласен с такъв подход. Все пак, логиката на всяка данъчна система трябва да бъде оценявана на индивидуална основа. Решението на Комисията се основаваше на факта, че италианската правна система предвиждаше възможност за освобождаване от таксите за прехвърляне в контекста на преобразуването от една корпоративна форма в друга. Обратното, норвежкото законодателство, тълкувано и прилагано от данъчните органи, не предвиждаше такава възможност. В действителност, както вече беше посочено, съпоставимите с Entra случаи, които се отнасят до реорганизации на частни предприятия (относно разделяне и преобразуване от една корпоративна форма в друга) не бяха освободени от заплащане на акциз. Следователно по мнение на органа фактичката ситуация при двата случая е различна. Фактът, че принципът на приемственост може да е съществувал в други области на норвежкото законодателство, включително най-вече в областта на корпоративното право и в законодателството, регулиращо прякото данъчно облагане на засегнатия стопански субект, не би могъл да бъде счетен за особено важен в оценката на сходството между италианското и норвежкото дело.

1.2.4. Заключение за съществуването на селективност

В заключение, мярката трябва да се разглежда като селективна по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП и не може да избегне тази квалификация чрез позоваване на естеството и логиката на норвежките правила относно акцизните задължения.

1.3. Мярката трябва да предоставя предимство на получателите, като намалява разходите, които те обикновено понасят в процеса на търговската дейност

Съгласно съдебната практика на Съда на Европейските общности (СЕО) ⁽⁴⁾ и глава 17В.3.1(2) от Насоките на органа „мярката трябва да предоставя на получателите предимство, което ги освобождава от задълженията, които обикновено се понасят от техния бюджет. Предимството може да бъде предоставено чрез намаляване на данъчното бреме на фирмата по различни начини, включително: “ (...) „пълно или частично намаляване на сумата на данъците (като освобождаване или данъчен кредит)“.

⁽¹⁾ Дело № С 27/99, публикувано в ОВ L 77, 24.3.2003 г., стр. 21.

⁽²⁾ Вж. параграф 37 от решението.

⁽³⁾ Вж. параграфи 76—81 от решението.

⁽⁴⁾ Сравни дело № 173/73 Италия срещу Комисията [1974] ECR 709.

С приемането на законова разпоредба в параграф 3 от оспорвания акт Entra беше освободена от разходите за аквиз в размер на приблизително 81 милиона норвежки крони (близо 10 милиона EUR). Както се вижда от точки 1.1 и 1.2, тези задължения биха били платими от нейния бюджет. Въз основа на това органът в своето решение за започване на официална процедура за разследване направи предварително заключение, че Entra наистина е получила предимство по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

Обратно, норвежките власти изтъкнаха, че условието не е изпълнено поради две причини: първо, защото освобождаването не поставяше Entra в по-добро конкурентно положение в сравнение с частните инвеститори. Второ, фактът, че капиталовата структура, надеждността и общата стойност на компанията не биха се променили, ако аквизът е бил заплатен. Органът разглежда на свой ред тези аргументи по-долу.

1.3.1. Сравнение с частни фирми

Както беше посочено по-горе в точка 1.3.1, в предложението до парламента норвежкото правителство заяви, че един частен собственик би избрал да не прехвърля правото на собственост, а например да запази това право в една холдингова компания при създаването на новата компания. Държавата според норвежките власти трябва да прехвърли имуществата на новото юридическо лице. Следователно според норвежките власти не съществува нарушаване на конкуренцията с освобождаването на Entra от плащането на такса за документи.

Според Първоинстанционния съд едно предимство по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора за създаване на ЕО (съответстващ на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП) не съществува задължително във всички случаи, когато се въвежда мярка с цел да освободи една публична компания от структурен недостатък на това предприятие по отношение на конкурентите му от частния сектор⁽¹⁾. Член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП има за цел единствено да забрани предимствата за определени предприятия, а понятието за помощ покрива само предимствата или освобождаването от тежестите, които се предвиждат обикновено в бюджета на предприятието и които трябва да се считат за икономическо предимство, и които получаващото предприятие не би получило при нормални пазарни условия. Въпреки това органът не е съгласен с норвежките власти, че аргументите, изтъкнати от Норвегия, могат да доведат до заключението, че едно сравнение с частни оператори показва, че Entra не е получила никаква облага от това, че е освободена от заплащане на аквизни задължения.

Методите, които може да използва един частен собственик, за да избегне заплащането на аквиз, са еднакво достъпни за предприятия, създадени във връзка с държавна приватизация. Структурната вреда, пред която норвежките власти твърдят, че са изправени, няма правен характер. Норвежкото законодателство не би спряло създаването и прехвърлянето на имуществата на

Entra без вписването на тези действия в регистъра на недвижимите имоти. Освен това Entra и норвежките власти биха могли да вземат същите предпазни мерки като един частен оператор. Причината да не се използват тези методи във връзка със Statsbygg и Entra е единствено тази, че норвежките власти са счели, че политическите, управленските и практическите неудобства, свързани с тези методи, са били толкова отрицателни, че Entra е трябвало да се превърне в новия носител на правото на собственост.

По мнение на органа подобни съображения не могат да доведат до заключението, че Entra не е получила предимство от освобождаването от заплащане на аквиз. Това вече следва от факта, че всички методи, които могат да бъдат използвани за избягване на аквиз, се основават на нерегистрация на прехвърлянето на собственост (задръжане на правото на собственост). Ако правото на собственост („grunnbokshjemmel“) не е прехвърлено, то не се дължи никакво плащане на аквиз. Но защитата, която регистрацията предлага, не е достъпна за частните оператори, които не прехвърлят право на собственост, докато Entra е получила такава защита. Такива методи следователно не са еквивалентни на процедурата, която е приложена в настоящия случай, където Entra става новият носител на правото на собственост.

Нещо повече, дори случаят да е би такъв, органът не може да приеме, че предполагаемият структурен проблем за норвежката държава е от фундаментално различен характер в сравнение с този на частните оператори. Вероятно е възможно непрехвърлянето на правото на собственост на практика да представлява в някои отношения по-голямо неудобство за един стопански субект, чиято собственост е публична, отколкото за една частна компания. Все пак, по мнение на органа въпросите, засягащи *inter partes* взаимоотношения между предишния и настоящия собственик на недвижимия имот, трябва да се разглеждат извън дискусиите, които се отнасят до вписването в регистъра на недвижимите имоти. Тази регистрация обикновено не би повлияла на отношенията *inter partes* между двата правни субекта, а би имала значение само по отношение на трети страни. Следователно вписването може да е от значение, за да може купувачът да избегне това, че една добросъвестна трета страна, която в по-късен момент купува недвижимия имот от предишния собственик, би имала по-силно право върху този недвижим имот. Регистрацията има също така значение за защитата срещу кредиторите на предишния собственик, така както може да въздейства на възможността на купувача да получи заем срещу ипотека и други заеми. Във всички тези случаи щетите от невписването на имота в регистъра на недвижимите имоти са общо взето същите за частно и публично притежаваните предприятия. Същност в някои отношения описаните методи могат да бъдат по-малко благоприятни за частните предприятия в сравнение с публичните предприятия, тъй като вписването на клетвена декларация за ограниченията на правото на собственост не изключва риска от погасяване на правата на законния правопреемник на недвижимото имущество на длъжника поради банкрут или завеждане на съдебно производство от страна на кредиторите.

⁽¹⁾ Вж. Дело T-157/01 *Danske Busvognmænd срещу Колисиата*, съдебно решение от 16 март 2004 г., параграф 57.

Накрая органът подчертава, че норвежките власти не са доказали, че един частен субект би избрал със сигурност да не прехвърля правото на собственост. Норвегия твърди, че съществува по-голяма вероятност един частен оператор, поставен при подобни обстоятелства, да реши да не прехвърля правото на собственост в регистъра на недвижимите имоти, отколкото обратното.

1.3.2. Аргументът, засягащ началното салдо

Както вече беше споменато, норвежките власти приведоха доводи⁽¹⁾, че освобождаването от задължението за заплащане на акциз не трябва да се разглежда отделно от началния баланс на компанията. Те считат, че въпросната мярка не променя капиталовата структура, надеждността и общата стойност на компанията. На теория, ако акцизът беше взет предвид в началния баланс, началният баланс би бил различен и стойността на недвижимите имоти би била намалена със същата сума като тази на акциза.

Както беше показано по-горе в точка 1.2, съгласно обичайните правила на норвежката данъчна система, Entra е била длъжна да плати акциза. Вследствие на това и независимо от начина, по който е било формирано началното салдо, стойността на трансакцията между продавача и купувача е служи за определяне на данъчната основа за акцизното задължение. Каквито и съображения да имат купувачът (Entra) или продавачът (държавата) във връзка с договорената цена, данъчните органи вземат предвид единствено цената и нищо друго при изчисляване на дължимия акциз.

Принципно Органът не е съгласен с норвежките власти, че съществуването на това данъчно облекчение не представлява предимство по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, ако освобождаването от акциз е въздействало върху съставянето на началния баланс на Entra по такъв начин, че, както се твърди, е неутрализирило предимството, произтичащо от данъчното освобождаване. Според норвежкото законодателство Entra, при отсъствието на параграф 3 от оспорвания акт, би била задължена да заплати на данъчните органи акциз върху договорената цена на трансакцията за извършената регистрация, без да е от значение дали цената на трансакцията би била различна. Таксата не е била платена и именно това липсвашо данъчно постъпление е предмет на обсъждане в настоящия случай. Видът на началния баланс на Entra, повлиян от други обстоятелства, по-специално от това дали продавачът би приел по-ниска стойност на сградите, ако Entra беше заплатила акциза, са фактори, които не могат да бъдат взети под внимание при определяне на това дали компанията се е облагодетелствала или не.

Аргументът на норвежките власти, че данъчното освобождаване трябва да се разглежда във връзка с иначе различната цена на недвижимите имоти, се основава на това, че помощта, която произтича от данъчното освобождаване, води Entra до нетна загуба под формата на по-висока цена на прехвърляния недвижим имот. Все пак, вземането под внимание на всички възможни икономически последици, произтичащи повече или по-малко пряко от една мярка, която представлява помощ, за определен получател на помощ, би могло по мнението на органа да противоречи на подхода, който е всеобщо приложим към случаите на отпускане на държавна помощ. В същия дух, не може да се признае по принцип, че последващите икономически ефекти от помощта в договорните отношения между получателя на помощта и друг правен субект трябва да се вземат под внимание при оценката на това дали и до каква степен мярката може да се определи като предимство по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП. В тази връзка органът подчертава, че норвежката държава в качеството ѝ на орган, който събира данъчните постъпления, и в качеството ѝ на продавач на недвижимо имущество, трябва да се разглежда като два различни субекта за целите на режима на отпускане на държавна помощ.

Следователно органът не може да се съгласи с норвежкото правителство, че Entra не е получила предимство по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП посредством освобождаването ѝ от акциз, като все още се ползва от защитата, предоставена от вписването в регистъра на недвижимите имоти.

В писмо от 4 юни 2003 г. от Министерството на търговията и промишлеността, министерството заявява, че: „на теория, ако таксата за документи и таксата за регистрация трябваше да се отчетат в началния баланс, коригираното алтернативно начално салдо щеше да бъде като описаното в приложение 2“. Приложение 2 дава описание на алтернативен начален баланс, където общите активи и пасиви/собствен капитал са същите, но където *inter alia* стойността на недвижимите имоти е намалена със същата сума като тази на акциза. Министерството заключава, че Entra не е получила никакво икономическо предимство вследствие на освобождаването от заплащане на акциз.

Хипотетичният начален баланс, описан от норвежките власти, се основава на предположенията, че купувачът (Entra) не би намалил своя очакван процент на възвращаемост (9,5 %) и капиталовото съотношение (40 %), ако акцизът е трябвало да се заплати. Това предполага, че хипотетичният начален баланс се основава на предположението, че продавачът винаги ще заплаща 100 % от акциза, а стойността на сградите в този алтернативен начален баланс би била намалявана с абсолютно същата сума като акциза.

⁽¹⁾ Писма от 4 юни 2003 г., 16 септември 2004 г. и 30 юни 2005 г. от Министерството на търговията и промишлеността.

Органът няма причина да поставя под въпрос основателността на метода на нетната настояща стойност, използван при съставяне на началното салдо на Entra. Все пак, както показват опитите на норвежкото правителство да установи точната стойност на недвижимите имоти (виж точка I 2.2 по-горе и съществените различия между алтернативните стойности), могли са да бъдат използвани и други методи. Биха могли да бъдат използвани и други предположения, като тези други методи и първоначални стойности биха могли да доведат в резултат до положение, при което данъчното бреме не би било понесено на 100 % от продавача. В една нормална пазарна ситуация с няколко наддавача е по-вероятно допълнителната данъчна тежест от договорената цена на трансакцията да се раздели между продавача и купувача.

Органът не смята, че е възможно да се установи едно общо правило, според което пазарната цена на една сграда винаги се увеличава с точната сума, която купувачът обикновено следва да заплати за непреки данъци за регистрация на тази сграда в случаи, когато тези данъци или вече са били платени, или няма да бъдат понесени поради освобождаване чрез закон. Наистина в писмото от 30 юни 2005 г. от Министерството на търговията и промишлеността Министерството признава, че не може да се направи такова радикално заключение, и че доводът на правителството относно крайния резултат от неплащането на акциза се основава единствено на използването на специфичния метод за оценка на стойността, който правителството е избрало да приложи за Entra.

В настоящия случай Норвегия избра да не облага Entra с акциз и уточни, че по-късната оценка на стойността на недвижимия имот зависи от това предварително условие. Следователно Норвегия изтъква основно това, че в една хипотетична ситуация, при която, тя е решила, че Entra дължи обичайния акциз, тя все пак би се спряла на метода на чистата настояща стойност и би използвала същите предположения за изчисляване на продажната цена. Приемането на такъв аргумент би означавало да се допусне обхватът на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП да зависи от способността на дадена държава от ЕИП да убеди органа и Съда на ЕАСТ, че тя би предприела възбращаеми стъпки в една хипотетична ситуация.

Накрая, органът подчертава, че в много малкото случаи, в които Европейският съд – в различни положения – е приел аргумент *quid pro quo*, той винаги е изисквал като предварително условие, уравновесяващият механизъм да е заложен предварително (а не *ex post facto*) по ясно определен, обективен и прозрачен начин⁽¹⁾. Въпреки това, никъде в подготвителните работи към съответното законодателство не е определено, че е предпоставка за предоставяне на предимството, произтичащо от освобождаването от заплащане на акциз, това предимство да бъде компенсирано с една по-висока оценка на стойността на съответното недвижимо имущество в сравнение с тази, което един частен

субект би заплатил за този имот на свободния пазар. Обратно, доводът на норвежките власти, че Entra не е получила предимство в сравнение с положението, при което компанията би заплатила дължимия акциз, изглежда противоречи на изрично постановената цел, която стои зад освобождаването на Entra от заплащане на акциза. Както беше цитирано по-горе в точка I.3.1, в предложението на правителството до Stortinget беше обяснено, че целта на клаузата за освобождаване е била Entra да не понесе икономическото бреме на акциза, тъй като конкурентни частни предприятия биха могли до голяма степен да избегнат това бреме, като използват други средства. С други думи, в предложението до парламента е заложено едно основно предположение, че заплащането на акциза наистина би поставило Entra в по-неблагоприятно икономическо положение в сравнение с положението, в което компанията би била, ако не заплати акциз. Освен това намерението на парламента е било Entra да не бъде поставяна в неблагоприятно положение.

1.3.3. Заключение за предимството

В заключение органът поддържа становището си, че параграф 3 от оспорвания акт наистина предоставя на Entra предимство по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

1.4. *Мярката трябва нарушава или заплашва да наруши конкуренцията конкуренцията и да засяга търговията между договарящите се страни*

В решението за започване на процедурата органът стига до предварителното заключение, че мярката наистина заплашва да наруши конкуренцията и въздейства върху търговията в границите на ЕИП по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП. Обратно, норвежките власти твърдят, че въпросната мярка „*няма да засегне търговията между договарящите страни*“ и че органът трябва да оцени съответния пазар. Освен това норвежките власти твърдят, че „*инвеститори извън Норвегия не са извършвали дейност на норвежкия пазар на недвижими имоти*“⁽²⁾.

Европейският съд поддържа⁽³⁾, че конкуренцията е нарушена от момента, в който държавната финансова помощ усилва позицията на едно предприятие в сравнение с други конкурентни предприятия. Предоставянето на помощ намалява разходите и по този начин предоставя на получателите предимство в конкуренцията в сравнение с тези, които трябва да понесат всички разходи за своя собствена сметка. На тази основа органът намира, че помощта, предоставена на Entra под формата на липсващо задължение за заплащане на акциз, нарушава конкуренцията по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП. Наистина норвежките власти не твърдят, че конкуренцията не е нарушена (а само че търговията не е засегната).

⁽¹⁾ Вж. за съответстващия подход в съответната област на държавна помощ, Дело C-280/00 *Altmark Trans GmbH* [2003] ECR I-7747 (параграфи 83 до 95). Вж. и Advocate General Jacobs точки 117 - 129 в Дело C-126/01 *GEMO* [2003] ECR I-13769.

⁽²⁾ Вж. писмо от 16 септември 2004 г. от Министерството на търговията и промишлеността.

⁽³⁾ Дело № 730/79 *Philip Morris Holland BV срещу Комисията* [1980] ECR 2671, параграф 11.

Относно въпроса, засягащ въздействието върху търговията, трябва да се проучи дали въпросната помощ е в състояние да усили позицията на едно предприятие в сравнение с позицията на предприятията, които се конкурират в областта на търговията в ЕИП⁽¹⁾. Както се поддържа от Съда на ЕАСТ, органът не е длъжен да установи дали помощта има осезаемо въздействие върху търговията между договарящите страни, а само да проучи дали помощта е възможно да окаже за такова въздействие⁽²⁾. Оттам, критерият за въздействие върху търговията традиционно се тълкува неограничително, което води до това, че една мярка общо казано се счита за държавна помощ, ако е в състояние да засегне търговията между държавите от ЕИП⁽³⁾.

Съгласно глава 17В.3(2) от Насоки относно държавните помощи на Органа, „според установената съдебна практика за целите на тази разпоредба критерият за въздействие върху търговията е изпълен, ако получаващата фирма осъществява стопанска дейност, която включва търговия между договарящите се страни“. Все пак помощта може да въздейства върху търговията в рамките на ЕИП, дори ако самото получаващо предприятие не участва в трансгранични дейности⁽⁴⁾. Това се дължи на факта, че предоставянето на държавна подкрепа на едно предприятие може да доведе до поддържането или увеличаването на вътрешните наличности, чиито последици са, че възможностите за предприятия, установени в други държави от ЕИП, да предлагат своите услуги на пазара на тази държава, са намалени⁽⁵⁾.

Според годишния отчет на Entra за 2001 година Entra работи в областта на „развитие, отдаване под наем, управление, търговска дейност, продажба и покупка на недвижими имоти в Норвегия“.

Entra е член на „Асоциацията търговците на недвижими имоти“ („Foreningen Næringseiendom“)⁽⁶⁾, чиито членове изцяло или частично осъществяват същия вид дейности като Entra. Асоциацията на търговците на недвижими имоти има 74 члена (през месец октомври 2005 г.). Членовете включват компании като ABB AS-Eiendom, Aberdeen Property Investors, Avantor AS, ICA Eiendom Norge AS, KLP Eiendom AS, Linstow ASA,

Mustad Eiendom AS, NCC Property Development AS, Reitan Eiendom AS, Skanska Eiendomsutvikling AS, Smedvig Eiendom AS, Steen & Strøm ASA, Storebrand Eiendom AS, Umoe Sterkorder AS, Veidekke Eiendom AS, Vesta Forsikring AS-Eiendom и Vital Eiendomsforvaltning AS⁽⁷⁾.

Най-голямата норвежка компания за недвижими имоти (или група от компании) е Olav Thon Gruppen. Групата извършва и през 2000 година, когато беше основана Entra. Olav Thon Gruppen към настоящия момент притежава 320 имота в Норвегия и 18 в чужбина (основно в Брюксел). Първият недвижим имот в Брюксел беше закупен през 1988 г. (Thon Belgium SA). Групата има около 3 400 служители. В допълнение към отдаването под наем на офиси, групата се занимава и с хотели, ресторанти и търговски центрове⁽⁸⁾.

Една от компаниите, споменати по-горе, Linstow AS, притежава и развива недвижими имоти в Норвегия, както и в балтийските страни, Португалия и Швеция. Linstow AS е изцяло притежавана от Anders Wilhelmsen Group, която закупи и свали акциите на компанията от листинга на Фондовата борса на Осло през 1999 г. The Anders Wilhelmsen Group е един от собствениците на спедиторската компания Royal Caribbean Cruise Line (RCCL). Linstow AS *inter alia*, управлява норвежкия портфейл (Nordea Portfolio) от недвижими имоти, притежавани от Curzon Global Partners. Портфейлът се състои от 31 недвижими имота (към месец ноември 2005 г.) в цяла Норвегия. Curzon Global Partners е инвестиционна управленска компания със седалище в Лондон, притежавана от IXIS AEW Europe (IAE). IAE е европейски инвестиционен управител на недвижими имоти, притежаван от *Groupe Caisse d'Épargne* и *Caisse des Dépôts* във Франция. IAE отговаря за управлението на активи на приблизителна стойност 1 милиарда EUR⁽⁹⁾.

Една от другите компании, ICA Eiendom Norge AS, е дъщерна компания на шведската компания ICA Fastigheter AB. ICA Fastigheter AB е дъщерна компания на ICA AB, изцяло притежавана от последната. ICA Fastigheter AB строи, управлява и продава недвижими имоти в скандинавските и балтийските страни. Портфейлът е с отчетна стойност от 5,7 милиарда шведски крони (SEK) и се състои основно от магазинни и складови площи. Освен магазините на ICA и компаниите, компанията също така предлага недвижими имоти на външни клиенти. ICA Group (ICA AB) е една от водещите компании за търговия на дребно в скандинавския регион с малко над 2 600 собствени и с нейно участие магазини в скандинавските и балтийските страни⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ Вж. *inter alia* Дело C-126/01 *Gemo*, съдебно решение от 20 ноември 2003 г.; Дело E-6/98 *Правителството на Норвегия срещу Надзорния орган на ЕАСТ* [1999] Доклад на Съда на ЕАСТ, страница 76, параграф 59; Дело № 730/79, *Philip Morris срещу Комисията* [1980] ECR 2671, параграф 11.

⁽²⁾ Съвместни дела E-5/04, E-6/04 и E-7/04 *Fesil, Pil и Кралство Норвегия срещу Надзорния орган на ЕАСТ*, съдебно решение от 21 юли 2005 г., параграф 94.

⁽³⁾ Съвместни дела T-298/97 - T-312/97 *e.a., Alzetta a.o. срещу Комисията* [2000] ECR 2319, параграфи 76—78.

⁽⁴⁾ Дело T-55/99 *SETM срещу Комисията* [2000] ECR II-3207, параграф 86.

⁽⁵⁾ Дело C-303/88 *Италия срещу Комисията* [1991] ECR I-1433, параграф 27; Съвместни дела C-278/92 до C-280/92 *Испания срещу Комисията* [1994] ECR I-4103, параграф 40.

⁽⁶⁾ Асоциацията на търговците на недвижими имоти е част от Федерацията на норвежката строителна промишленост („*Byggenæringens Landsforening* (BNL)“). BNL е част от Конфедерацията на норвежките предприятия (NHO).

⁽⁷⁾ Източник: <http://www.foreningen-naringsseiendom.no/medlemsbedriftene>

⁽⁸⁾ Източник: <http://www.olavthon.no/>

⁽⁹⁾ Източник: <http://www.ne.no/linstow>

⁽¹⁰⁾ Източник: http://www.ica.no/FrontServlet?s=eiendom&state=eiendom_dynamic&viewid=919&expand=1

По същото време, по което беше създадена Entra (през 2000 година), Aberdeen Property Investors Norway AS беше създадена като дъщерна компания на Aberdeen Property Investors. Aberdeen Property Investors е част от Aberdeen Asset Management PLC, независима група за управление на фондове, листвана на Лондонската фондова борса. Към настоящия момент Aberdeen Property Investors управлява 7,8 милиарда EUR в инвестиции в недвижими имоти в Северна Европа, от които 9 милиарда норвежки крони (1,1 милиарда EUR) са в Норвегия. През 2001 г. Aberdeen Property Investors Norway AS купи Norske Liv Eiendom, друга компания за недвижими имоти на норвежкия пазар, и днес компанията управлява портфейлите от недвижими имоти на *inter alia* NSB, Nordea Liv and API Eiendomsfond. Aberdeen Property Investors има 200 служители в Норвегия⁽¹⁾.

От компаниите, споменати по-горе, които извършват дейност на същия пазар като Entra (*развитие, отдаване под наем, управление, търговска дейност, продажба и покупка на недвижими имоти в Норвегия*) и които развиват дейност през 2000 година, когато беше създадена Entra, става ясно, че няколко са притежавани от собственици извън Норвегия, няколко действат едновременно в Норвегия и извън Норвегия, а няколко управляват портфейли от недвижими имоти, притежавани от чуждестранни клиенти.

От описанието в точка I по-горе следва, че активите и дейностите, прехвърлени на Entra, са изложени на конкуренция. Съответно, Entra се конкурира с други доставчици на сгради/недвижими имоти. Това се отнася до Entra в качеството ѝ на собственик, купувач, продавач, оператор и управител на недвижими имоти. Entra развива дейност в цяла Норвегия на един пазар, където икономическите оператори от другите държави от ЕИП са активни. Следователно условие 4 също е изпълнено, тъй като мярката засяга или заплашва да засегне конкуренцията и търговията между договарящите се страни.

2. Съвместимост на помощта

Въз основа на гореспоменатите съображения разглежданото освобождаване от плащане на такси съставлява помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

Норвежките власти твърдят, че разглежданата мярка не съдържа помощ и не изложила никакви аргументи относно съвместимостта. Все пак, след оценката на вероятното наличие на държавна помощ трябва да се разгледа въпросът дали такава помощ е съвместима със Споразумението за ЕИП по силата на член 61, параграфи 2 и 3 от споразумението.

Прилагането на изключенията по член 61, параграф 2 не е уместно. Създаването на Entra не е свързано с помощ, която е със социален характер и се предоставя на отделни потребители,

или помощ, която да възстановява щети, причинени от природни катаклизми или изключителни събития.

По силата на член 61, параграф 3, буква а) помощта може да се счита за съвместима със Споразумението за ЕИП, когато тя е предназначена да подпомогне икономическото развитие на области, където жизненото равнище е ненормално ниско или където съществува висока безработица. Тъй като въпросната мярка не е ограничена до такива области, тази разпоредба не се прилага. Също така и освобождаването, установено в член 61, параграф 3, буква б), не е приложимо. Накрая, що се отнася до освобождаването, установено в член 61, параграф 3, буква в), органът не вижда доказателства, че помощта улеснява развитието на определени стопански дейности или развитието на определени икономически области по смисъла на този член. Следователно помощта не е отговаря на нито едно от освобождаванията, предвидени в член 61, параграф 3 от Споразумението за ЕИП.

3. Процедурни изисквания и характер на помощта

3.1. Задължение за уведомление

Член 1, параграф 3 на част I от Протокол № 3 към Споразумението за надзор и съд предвижда, че: „надзорният орган на ЕАСТ бива информиран в подходящ срок, за да има възможност да представи своите коментари за всякакви планове за предоставяне или промяна на помощ.“ Помощ, която е предоставена без предварително уведомление, или помощ, за която е направено уведомление по-късно, т.е. след като е „изпълнена“, се счита за неправомерна помощ.

За освобождаването от акциз, предвидено при създаването на Entra, не беше изпратено уведомление до органа и беше изпълнено.

3.2. Възстановяване

Органът насочва вниманието на норвежкото правителство към член 1 на част II от Протокол № 3 към Споразумението за надзор и съд. Освобождаването от акциз беше въведено след влизането в сила на Споразумението за ЕИП. В този случай всяка помощ следва да се определи като нова помощ. Както беше отбелязано по-горе, не беше получено никакво уведомление относно такава помощ. В такъв случай помощта трябва да се счита за неправомерна, както гласи член 1, буква е) на част II от Протокол № 3 към Споразумението за надзор и съд.

Съгласно член 14 на част II от Протокол № 3 към Споразумението за надзор и съд в случаите на неправомерна помощ, която бъде призната за несъвместима, органът по принцип разпорежда съответната държава от ЕАСТ да изиска помощта обратно от получателя.

⁽¹⁾ Източник: <http://www.aberdeenpropertyinvestors.no>

Органът е на мнение, че нито един общ принцип не възпрепятства възстановяването в настоящия случай. Съгласно установената съдебна практика премахването на неправомерната помощ посредством нейното възстановяване е логична последица от констатацията, че помощта е неправомерна. Следователно възстановяването на държавната помощ, която е предоставена неправомерно за целите на възстановяване на съществущото преди положение, не може принципно да се счита за непропорционална на целите на Споразумението за ЕИП по отношение на държавната помощ. Като върне помощта, получателят губи предимството, от което се е възползвал за сметка на конкурентите си на пазара, а положението, което е съществувало преди плащането на помощта, е възстановено⁽¹⁾. От тази функция на обратното изплащане на помощта следва като общо правило, че с изключение на някои извънредни обстоятелства, органът не надхвърля своите правомощия, признати от съдебната практика на Съда, ако изиска от засегнатата държава от ЕАСТ да възстанови сумата, предоставена като неправомерна помощ, тъй като по този начин само се възстановява съществуващото преди положение⁽²⁾. Освен това, като се има предвид задължителния характер на надзора върху държавните помощи от страна на органа по силата на Протокол № 3 от Споразумението за надзор и съд, предприятията, на които е предоставена помощ, не могат по принцип да имат законосъобразно очакване, че помощта е правомерна, освен ако не е била предоставена при следване на процедурата, установена в разпоредбите на този протокол⁽³⁾.

4. Заключение

С оглед на гореспоменатите съображения органът намира, че освобождаването от такси за документи и такси за регистрация, предприети във връзка със създаването на Entra, е държавна помощ, която не е съвместима с действието на Споразумението за ЕИП. Вследствие на това органът закрива процедурата, предвидена в член 1, параграф 2 на част I на Протокол № 3 към Споразумението за надзор и съд с отрицателно решение и разпорежда на норвежките власти да възстановят от Entra държавната помощ плюс лихвите.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

1. Освобождаването от такси за документи и такси за регистрация, предвидено при създаването на Entra Eiendom AS (съгласно параграф 3 от Закон № 11 от 18 февруари

2000 г.), представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП. Помощта е отпусната в противоречие с процедурните изисквания на член 1, параграф 3 на част 1 от Протокол № 3 към Споразумението за надзор и съд и не се отговаря на условията за освобождаване според член 61, параграф 2 или член 61, параграф 3 от Споразумението за ЕИП.

2. Правителството на Норвегия възстановява от Entra гореспоменатия гербов налог и гореспоменатите такси за регистрация плюс натрупаната лихва, изчислена на базата на съответния лихвен процент, считано от датата, на която акцизът е станал дължим, до датата на възстановяване.
3. Правителството на Норвегия се уведомява с писмо, съдържащо копие на настоящото решение.
4. Правителството на Норвегия информира органа в срок от два месеца от датата на уведомяването на настоящото решение за мерките, които са предприети за неговото изпълнение.
5. Комисията на ЕО се уведомява съгласно Протокол № 27 (буква г) от Споразумението за ЕИП чрез копие на настоящото решение.
6. Другите държави от ЕАСТ, държавите-членки на ЕО и заинтересованите страни се информират чрез публикацията на настоящото решение на автентичния език в раздел „ЕИП“ и в притурка „ЕИП“ на *Официален вестник на Европейските общности*.
7. Настоящото решение е автентично на английски език.

Съставено в Брюксел на 14 декември 2005 година.

За Надзорния орган на ЕАСТ

Einar M. BULL
Председател

Kurt JÄGER
Член на колегията

⁽¹⁾ Вж. Дело С-350/93 *Комисията срещу Италия* [1995] ECR I-699, параграф 22.

⁽²⁾ Вж. Дело С-75/97 *Белгия срещу Комисията* [1999] ECR I-3671, параграф 66 и Дело С-310/99 *Италия срещу Комисията* [2002] ECR I-2289, параграф 99.

⁽³⁾ Вж. Дело С-169/95 *Испания срещу Комисията* [1997] ECR I-135, параграф 51.